

YAZI-YORUM

Kültür Sanat Ve Edebiyat Dergisi

15. Sayı

YAZI-YORUMDAKİLER

Hatice Hamarat
Dünya İkilemine Fısıldayan Filozof Albert Camus

Albert Camus'a Bakış

İnsanlıktan Uzakta | Film inceleme

Fırat Işıkgil
Sürgün Ve Kirallık

Kitap İnceleme

İlknur Demir | Erhan Bener

Sevdegül Kocalar | Körlük

Nur Yüksel Öztürk | Aylak Adam

Mikro Öykü

Ömer Kaya | Düş

Barış Bozdağ | Raslantı

Aynur Türk | Fincancı Katırlarını Ürkütmeyelim

Hicret Birlik | Körebe

ÖYKÜ

Pervin Gülbaz | Kahr
Merve Vatan Sever | Çıkmaz

Özlem Uçak | Otobüs

Büşra Canbaz | Zeyno

Yuldiray Karasu | Süreyya

Elif Kaymazlı | Acı Çekmeyi Sevmek

Özlem Kazancıoğlu | Ardında Bırakmak

FANTASTİK

Achilles Valentin | Kapı | Öykü

Nur Yüksel Öztürk | Evrenin Koruyucusu Doctor

ŞİİR

Emre Erbatur
Abrakadabra

ÇİZER

Şara Nur Yaşar

ANLATI

Beyza Büşra Erol | Başiboş Yalnızlık

RÖPORTAJ
İrem Uşar

YAZI-YORUM

EDEBİYAT DERGİSİ

Genel Yayın Yönetmeni

Zeynep Eşin

Yayın Kurulu

Hatice Hamarat

Evren Erbatur

Achilles Valentin

Yazı İşleri

Fatih Eşin

Kapak İllüstrasyon

Şara Nur Yaşar

Pdf Tasarım

Aydın Yaşar

Sosyal Medya

Deniz Eşin

Reklam Halkla İlişkiler

info@yazi-yorum.net

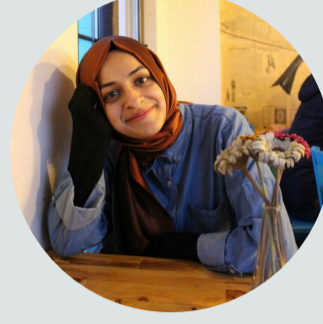
YAZARLAR

Emre Erbatur

Beyza Büşra Erol

Sevde Gül Kocalar

Fırat Işıkgil

Nur Yüksel Öztürk

İlknur Demir

Ömer Kaya

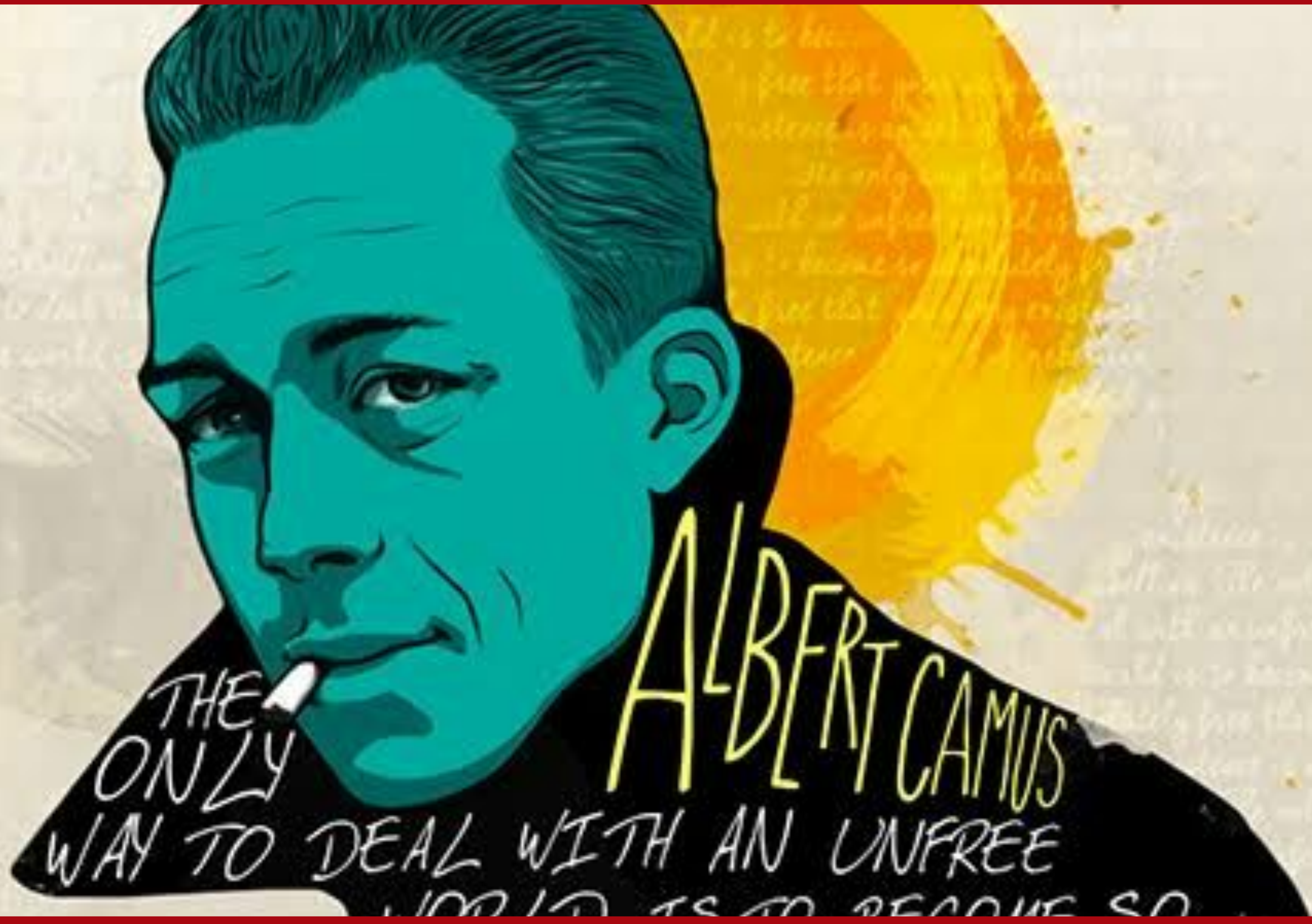
Elif Kaymazlı

Büşra Canbaz

Deniz Güneysu

Albert Camus

Albert Camus (Fransızca telaffuz: [albɛʁ kamy]; (7 Kasım 1913 - 4 Ocak 1960), Fransız yazar ve filozof.

Varoluşçuluk ile ilgilenmiştir ve absürdizm akımının öncülerinden biri olarak tanınır; fakat Camus kendini herhangi bir akımın filozofu olarak görmediğinden, kendini bir "varoluşçu" ya da "absürdist" olarak tanımlamaz. 1957'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanarak, Rudyard Kipling'den sonra bu ödülü kazanan en genç yazar olmuştur.[1] Ödülü aldıktan 3 yıl sonra bir trafik kazasında hayatını kaybetmiştir.

20. yüzyılın en güçlü Fransız yazarlarından biri olan Albert Camus, 1913'te Cezayir'in Mondovi kasabasında doğdu. Yoksul bir aileden gelen Camus'nün babası Alsaslı, annesi ise İspanyol'du. I. Dünya Savaşı sırasında, 1914'te babasını kaybetti. Annesi evlerde hizmetçilik yaparak oğlunu okutmaya çalıştı. Ancak Camus, daha bağımsız bir hayat sürebilmek için evinden ayrıldı. 1923'te liseye, ardından da Cezayir Üniversitesi'ne kabul edildi. Üniversite eğitimi sırasında sağlığı bozuldu ve 1930'da vereme yakalandı. Hastalığı yüzünden üniversite takımının kaleciliğini bırakmak zorunda kaldı. Bundan sonra çeşitli işlerde çalışmaya başlayan Camus, felsefe eğitimini ancak 1936'da tamamlayabildi.

1934'te Fransız Komünist Partisi'ne katıldı. Bu hareketinin kaynağı, Marksist-Leninist öğretisine (doktrinine) desteğinden ziyade, İspanya'da daha sonra iç savaşla sonuçlanacak politik duruma duyduğu kaygıydı. Ancak üç yıl sonra, Troçkist suçlamasıyla partiden atıldı. Camus 1934'te Simone Hie'yle evlendi. Simone bir morfin bağımlısıydı ve Camus'yle evlilikleri, Simone'nun sadakatsizliğine bağlı olarak son buldu. 1935'te "İşçinin Tiyatrosu"nu (Théâtre du Travail) kurdu fakat bu tiyatro 1939'da kapandı. Aynı yıl, verem hastası olduğundan Fransa ordusuna kabul edilmedi.

1940'ta piyanist ve matematikçi Francine Faure ile evlendi ve 5 Eylül 1945'te Catherine ve Jean adlarında ikiz çocukları oldu. Aynı yıl Paris-Soir dergisi için çalışmaya başladı.

Dünya Savaşı'nın henüz "Tuhaf Savaş" olarak adlandırılan ilk zamanlarında bir pasifist olarak kaldı. Ancak bu tutumu Paris'in Alman ordusu tarafından işgali ve 1941'de, komünist gazeteci Gabriel Péri'nin gözleri önünde idam edilmesiyle değişti ve onun da başkaldırmasına neden oldu. Paris-Soir ekibiyle Bordeaux'ya gitti ve aynı yıl ilk kitapları olan "Yabancı" ve "Sisifos Söyleni"ni tamamladı. Camus, Bordeaux'yu 1942'de terk edip Cezayir'in Oran şehrine gitti ve ardından Paris'e döndü.

Edebiyat kariyeri

Camus II. Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanyası'na karşı oluşmuş Fransız Direnişi'ne katıldı ve bu direnişin bir parçası olarak "Combat" adında bir gazete yayımlamaya başladı. 1943'te gazetenin editörü oldu; fakat 1947'de "Combat" ticari bir gazete olunca buradan ayrıldı. Jean-Paul Sartre ile tanışması burada gerçekleşmiştir.

Savaşın sonra, Sartre ve Beauvoir gibi kişilerin bulunduğu Boulevard Saint-Germain'deki Café de Flore'u ziyaret etmeye başladı. Bu yıllarda, aynı zamanda Amerika'yı turlayarak Fransız varoluşçuluğu hakkında dersler verdi. Politik olarak sol görüşlere yatkın olmasına rağmen komünizme karşı çıkması, ona komünist partilerde arkadaş kazandırmadığı gibi Sartre'dan da uzaklaştırdı.

Camus, 1949'da vereminin tekrarlaması yüzünden iki yıl inzivaya çekildi ve "Başkaldıran İnsan"ı yayımladı. Bu kitap, Fransa'daki birçok sol görüşe sahip arkadaşı ve özellikle de Sartre tarafından hoş karşılanmadı ve Sartre'la bütünüyle yollarını ayırdı. Kitabının tatsız yorumlarla karşılanması Camus'yü kitap yazmaktan tiyatro oyunları çevirmeye itti.

Camus, 1950'lerde kendini insan haklarına adadı. 1952'de Birleşmiş Milletler, Francisco Franco diktatörlüğündeki İspanya'yı üye olarak kabul edince UNESCO'daki çalışmalarını durdurdu ve kurumdan ayrıldı. Ayaklanmalarda insan dışı bir sertlik kullanan Sovyet metotlarını eleştirdi. Pasifistliğini koruyan Camus, idam cezasına karşı savaşını sürdürdü.

Cezayir Bağımsızlık Savaşı 1954'te başladığında, Camus kendini ahlakî bir ikilem içinde buldu. Bunun nedeni, Cezayir doğumlu Fransızları tasvir ederken kullandığı sıfat olan "siyah ayak"tı. Ancak, sonunda, savaşta Fransa hükümetini savunuyordu. Kuzey Afrika'da başlayan isyanın, aslında Mısır önderliğindeki yeni-Arap emperyalizminin ve batıya saldıran Sovyetler Birliği'nin işleri olduğunu düşünüyordu. Cezayir'in özerk, hatta bir federasyon olmasını savunuyor; fakat bütünüyle bağımsızlığını desteklemiyordu. Öte yandan, Araplar'la "siyah ayak"ların beraber yaşayabileceğini düşünüyordu. Bu kriz sırasında ölüm cezasına çarptırılan Cezayirlilerin kurtulması için gizlice çalıştı.

Camus, 1955 ve 1956 yıllarında Fransız "L'Express" dergisinde yazdı. Bunların ardından 1957 yılında Camus Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Nobel ödülünü aldıktan sonra büsbütün genişleyen ünü, onu XX. yüzyıl dünya edebiyatının başköşesine yerleştirdi. Genel yaklaşım bu ödülün bir önceki yıl yayımlanan "Düşüş" için değil, idam cezasına karşı yazdığı "Réflexions Sur la Guillotine" makalesi için verildiğidir. Stockholm Üniversitesi'nde yaptığı bir konuşma esnasında Cezayir konusundaki hareketsizliğini savundu. Fakat daha sonra Cezayir'de yaşayan annesinin başına ne geleceği konusunda meraklandığını bildirdi. Çelişkili sayılan bu durum Fransız sol entelektüelleri tarafından tepkiyle karşılandı.

Camus, 4 Ocak 1960'ta, Sens yakınlarındaki küçük Villeblevin kasabasında "Le Grand Fossard" isimli bir yerde geçirdiği trafik kazası sonucu hayatını kaybetti. Daha sonra mantosunun cebinde bir tren bileti bulunmuştur.

Büyük bir olasılıkla, Camus gideceği yere trenle gitmeyi planlamıştı; fakat arkadaşıyla birlikte arabayla dönmeyi tercih etti. İronik biçimde, Camus daha önce en absürt ölüm şeklinin ne olduğu sorulduğunda, araba kazasında ölmeyi bunlardan biri olarak nitelendirmişti. Kazanın gerçekleştiği Facel Vega marka otomobilin sürücüsü ve yayımcı dostu da Camus'yle birlikte hayatını kaybetti. Camus Lourmarin Mezarlığı, Lourmarin, Vaucluse, Provence-Alpes-Côte d'Azur'de gömülmüştür.

Camus'nün ölümünden sonra telif hakları Camus'nün çocukları olan, Catherine ve Jean Camus'ye devredildi. Ölümünden sonra 1970'te "Mutlu Ölüm", 1995'te de öldüğünde hala bitmemiş olan "İlk Adam" yayımlandı.

Camus'ya göre "absürd"

Camus'nün felsefeye en büyük katkısı, insanların ne berraklık ne de anlam sunan dünyada bunları aramalarının sonucu olarak oluşan "absürt" fikridir. Filozof bu felsefesini "Sisifos Söyleni"de açıklayıp "Yabancı" ve "Veba" gibi romanlarında da işlemiştir.

Genelde varoluşçulukla birlikte ele alınan "Absürdizm" (Saçma, uyumsuzluk felsefesi) ile birçok yazar ilgilenmiş ve bu felsefi düşünce akımını kendine göre yorumlamıştır, Camus "saçma"nın kurucusu değildir fakat bu düşünce akımında önemli bir yer tutar.

Camus, makalelerinde okuyanı dualizmle tanıştırır. Mutluluk ve keder, yaşam ve ölüm, karanlık ve aydınlık.. Hayatın çeşitli biçimlerde geçtiğini ve insanın ölümlü olduğu gerçeği de budur. Sisifos Söyleni'de bu dualizm bir çelişki halini alır: Bir yanda yaşayarak hayatlarımıza değer vermekte öte yandan eninde sonunda yok olacağımız gerçeğini de bilmekteyiz. Bu çelişkiyle yaşamak "Absürt"ün ta kendisidir. Eğer hayatımızın anlamsız ve boşuna olduğunu biliyorsak, kendimizi öldürmeli miyiz? Bu trajik kısır döngü nasıl aşılabilir? Camus saçma kavramını burada kurar: yaşamın beyhudeliğinin bilincinde olan insan. Fakat Camus intihardan yana değildir, yaşamın anlamsızlığının yok edilemeyeceğinin bilincindedir fakat bununla savaşmaktan kaçınmaz.

Varoluşçuluk ve absürdizm hakkındaki görüşleri

Bazı eleştirmenler Camus'yü kategorize etmeye çalışarak onun bir varoluşçu ya da absürdist olduğunu söyler. Eleştirmenlerin mi ya da Camus'nün kendi ifadesinin mi doğru olup olmadığı tartışılmakla birlikte, Camus etiketlenmeyi sevmediğini belirterek varoluşçu olduğu tanımına karşı çıkar: "Hayır, ben bir varoluşçu değilim. Sartre ile isimlerimizin yan yana anılmasına hep şaştık. Sartre ve ben kitaplarımızı birbirimizle gerçekten tanışmadan önce yayımladık. Birbirimizi tanıdığımızda ise ne kadar farklı olduğumuzu anladık. Sartre bir varoluşçudur, benim yayımladığım tek fikir kitabı Sisifos Söyleni'dir ve sözde varoluşçu filozoflara karşı doğrultulmuştur.[3] Camus felsefesini en iyi anlatan sözlerinden biri de; 'hayat hiçbir şey değildir, itina ile yaşayınız.'dir. Hayatın bir anlam aramaya çalışmayacak kadar kısa olduğunu, nihayetinde bir anlamı olmadığı, anlamı olsa bile olmasının hiçbir şey değiştirmeyeceğidir. Bu yüzden insanın yapabileceği en iyi şey hayatını yaşamak olacaktır. Camus hayatın anlamsız olduğunu söylemiştir, fakat anlamsız bir şeyi anlamlı yaşamının da bir sakıncası yoktur. Bu yüzden Camus'un felsefesi pesimist veya aşırı melankolik değildir.

Bir absürdist olup olmadığı hakkında da şunları söyler:

"Absürt kelimesinin kötü bir geçmişi var ve bunun beni rahatsız ettiğini itiraf ediyorum. Absürt'ü Sisifos Söyleni'nde ele alırken, bir metot arıyordum doktrin değil. Sistemli bir şüphe pratiği yapıyordum. Daha sonra bir şeyler inşa edebileceği düşüncesiyle "tabula rasa" yöntemini kullanmaya çalışıyordum. Eğer hiçbir şeyin bir anlamı olmadığı varsayarsak, dünyanın absürt olduğu sonucuna ulaşmalıyız. Fakat gerçekten hiçbir şeyin hiçbir anlamı yok muydu? Bu noktada kalabileceğimize hiçbir zaman inanmadım."

DÜNYA İKİLEMLERİNE FISILDAYAN FİLOZOF; ALBERT CAMUS

Hatice Hamarat

Deneme, öykü, roman, tiyatro yazarı Albert Camus 7 Kasım 1913'te dünyaya gelir. 1957'de Nobel Edebiyat Ödülüne layık görülür. Henüz bir yaşında babasını kaybeden ve zor şartlarda ailesini geçindirmek için çalışarak büyüyen Camus, baba sevgisinden mahrum büyür. Yaşadığı hayatın olumsuzlukları, çağın ekonomik, siyasi ve askeri olayları onu saçma felsefesini yaratmaya ve başkaldırma ahlakı üzerine yazmaya iter.

İlk kitabı Tersî ve Yüzü ile ilgili yıllar sonra şunları söyleyecektir;

“ Bu kitaptan beri çok yürüdüysen de o kadar ilerlemedim. Çoğu zaman ilerliyorum derken geriliyordum. Ama sonunda kusurlarım, bilgisizliklerim ve bağılıklarım beni hep Tersî ve Yüzü ile açmaya başladı ve sonunda bütün yalnızlıklarım da izleri görülen yola, üzerinde örneğin kimi Cezayir akşamları hep aynı sarhoşlukla yürüdüğüm bu eski yola getirdi.” diyecektir.

Camus Tersî ve Yüzü ile dünya ikilemlerini bize hatırlatmaya çalışır. Gençlik - ihtiyarlık, mutluluk - mutsuzluk, yaşam ve ölüm ... Yabancı romanında Meursault insanın dünya ile ilişkilerinde saçma duygusunu tadarak bu duygunun düşünsel hale getirdiği bir kahramandır. Camus yaşamın anlamsızlığından ve saçmalığından bahseder ve bunun ancak ölümle son bulacağını bilir. Onun için intihar bir çözüm değildir. İntihar kavramını işlediği Sisifos Söyleni, Yabancı romanında işlenen saçma felsefesinin kavramlaştırıldığı bir deneme olarak yazılmıştır. Camus, saçma felsefesine dayanak olarak romanlarını kullanır. Saçmanın yaşantımıza önce duygu olarak girdiğini sonrasında düşünsel hale gelerek bizi özgürleştirdiğini savunur. Bunun için bir Grek efsanesinden yardım alır. Sisifos' tan tanrılarca her defasında aşağıya düşecek olan bir taşı yukarı taşıması istenir. Sisifos taşın düşeceğini bildiği halde yinede taşı taşıyarak saçmanın hayatımıza hükmünü kabullenmiş olur. İnsan yaşamı da buna benzemektedir.

Camus' ye göre saçma, anlamı olmayan her şeydir. İnsanlar yaşmalarının mekanikliği ve monotonluğu ile başlayan varlıklarını sorgulama sürecine girerler. İşte bu sorgu, saçmanın ilk belirtisidir. Bilinçli bir teslimiyetle ortaya çıkan bu durum saçmanın gücünü perçinler ve kişi bundan sonra bir yol seçmelidir. Yabancı'da annesinin ölümünden sonra duygudan yoksun bir hayat yaşayan kahraman Meursault yüzüne vuran, derisini kavuran güneş yüzünden bir Arabı öldürerek idama mahkûm edilir. Ancak ölüme bile büyük bir kabullenişle gider. Bunun sebebi saçmanın içinde yaşaması olarak görülür. Camus' nün saçma kavramına göre tüm bu bilinçsizlik içinde yaşamın bize sunduğu durumları göğüslemek, ölümü kabul etmek ancak yaşam için çabalamak başkaldıran insanın götüntüsüdür. Bunu Veba adlı romanında ele alır. Saçmanın ortaya çıkışı insan hayatının mekanik dekor görüntüsüyle zamanın uyum içinde işlemesi, insanın mutlu olma isteği ile dekor - zaman ikilisinin insanın kontrolü dışında geliştirdikleri olaylar örgüsüdür. Mutlu olma isteğimiz yaşamın bize sunduğu bıkkınlık yaratan " bizim dışımızda " politikası ile yıkılır. İnsan bıkkınlığını ve yaşamın saçmalığını anladığı anda aydınlanacak ve uyanış süreci başlayacaktır. Peki Camus bunca saçmalık arasında yüze gergin ruhlarımıza bununla baş etmemiz için ne önerir ? Tabi ki ölümü.

Kişi zamanın malı olduğunu hissettiği anda umutsuzluk süreci başlamış olacaktır. Yaşamın anlamsızlığı karşısında ezilen ruhlarımız için tek çare intihar mıdır? Camus için hayır ! İntiharla yaşamın bize sunduğu ve sunmadığı tüm ikilemler haklı bulunacak, insan hayatı bu nedenle önemsizleşecektir. İnsanla hayat arasındaki bu yabancılaşma intiharla değil ancak ve ancak saçmayı kabul ederek, özgürleşmek ve bunun bilincinde olarak yaşamaktır. Bu bir başkaldırıdır. Kendini asla felsefeci olarak tanımlamayan yazar felsefe evinin temellerine kendi felsefesini sağlam tuğlalarla örmüştür. Uyumsuzlar için, uyumu aramayı reddeden ancak kendi içindeki uyuma önem veren düşünce tayfları ortaya çıkarmıştır. Ve şöyle buyurur;

" Öyleyse, bilinçle gün ışığına çıkardığımız bu uyumsuz, uyumsuz olduğunu bile bile göz önünden uzaklaştırmamak için elimizden gelen her şeyi yapmazsak bu yazgıyı yaşamayacağız demektir. Onu yaşatan karşıtlığın öğelerinden birini yadsımak, ondan sıyrılmaktır."

Albert Camus, yüzyıllardır insanın yaptığı fazla ciddiye alma yanlısını felsefik ve edebi bir dille açıklarken halen ruhlarımıza işleyen düşünürlerden olmuştur.

" Hiçbir işe yaramayan bir ölüm, sonra öbür yanda dünyanın tüm ışığı. Ne çıkar insan her şeyi kabul ettikten sonra ? Ölüm herkesin başında ama herkesin ölümü kendine göre. Olsun. Güneş gene de ısıtıyor kemiklerimizi."

SÜRGÜN VE KRALLIK ALBERT CAMUS

Fırat Işıkgil

Camus'un Öyküleri ve Absürdizm

Ünlü düşünür Goethe "İnsan kendini yalnızca insanda tanır" demiştir. Psikoloji bilimi diğer kişiler ile aramızda olan ilişkilere yanıtlar verir. Bu ilişkileri kurmada ve kendi hayatımızın kahramanı olma yolunda önümüze çıkacak engelleri aşmak için belirli teknikler öne sürer. Engellerimiz çoğunlukla yaradılış ile alakalıdır ve kendi içimizde bilmediğimiz bir 'öteki' bizi sürekli yönetir. Kişilerin davranışları ve söylemleri arasındaki çelişkilerin bir kısmı bahsedilen öteki-ben ile kendi bildiğimiz ben'in çatışması sonucu ortaya çıkar. Bilinç düzeyinde herşey yolunda iken, kişi kendisini bile hayrete düşürecek şekilde 'eyleme vurma' davranışında bulunabilir. Kuşkusuz tüm bunlar kişinin diğer insanlarla olan ilişkilerini de belirleyen birer öz-çatışmadır.

Peki ya tanrı ile olan ilişkimiz ve bu ilişki üzerine düşünmemizi sağlayan felsefe. Kişinin mutlu olmak gibi bir amacının olması, herşeyin kendi zıttı ile var olduğu savından yola çıkarsak bir gün mutlaka mutsuz da olacağı anlamına gelir. Kendi kendine mutlu olmaya çalışan bir kişi bunu başaramayınca mı kitlesel sevinçlere yönelir? Onca kalabalık içinde sadece bedeni ile var olduğunu ruhunun ise asla bulamayacağı bir dehlizde kaybolduğunu anladığında mı kendisini başkasında tanımaya ve aynalamaya kalkışır? Pes perdeden seslerin bile duyulmadığı, ressamın tuvalindeki renklerin birbiri içinde çözülüp kompozisyonun soyutlaştığı, her zaman düz açı ile gördüğümüz kapıların eğretileştiği, çıkışı kapattığı an mıdır tanrı ile kavga etmemiz gereken an?

Yoksa onun varlığını kabul edip bize sunduğu inanışları kabul etmeli miyiz? Kimilerine göre Yunan Mitolojisi'nde belirtilen Hades'te yaşamak en güzel yöntemdir, üstelik tanrı Hades'in ülkesinde bize ölümsüzlük de vaat edilmiştir. Kuşkusuz bize sunulan dinleri kabul etmek en kolaydır. Çünkü bilinmezlik ürkütücüdür. Çoğumuz yaradan ile uzlaşma halinde olmayı sözünü ettiğimiz bilinmezliğin yaşatacağı huzursuzluğa tercih ederiz. Kendi bulamadığımız anlamı bize vermiş olanı çabucak kabul ederiz. Peki yaşamı anlamlandırmak ve onun karşısında kendi mevcudiyetimize vurgu yapmak için başka bir alternatif var mıdır?

1913 yılında Cezayir’de dünyaya gelen yazar ve felsefeci Albert Camus’un edebiyat dünyasına asıl girişi, 1942 yılında yayımlanan ‘Yabancı’ adlı romanı ve ‘Sisifos Söylemi’ başlıklı felsefi denemeleri ile olmuştur diyebiliriz. Bu iki yapıtı ile absürdizm felsefesini pekiştirmiştir. Geliştirdiği felsefi akım kimilerine göre tüm zamanların en kabul edilebilir düşüncesini ortaya koyar. Buna göre ‘anlam’ arayışı içerisinde önümüzdeki seçeneklerden biri çevremizde olan biteni ifade edecek akla uygun bir açıklamanın olmadığını kabul etmektir. Diğer seçenek ise yaradanın varlığını kabul etmektir. Camus ölümü ya da intiharı bir seçenek olarak kabul etmez. Önemli olan tüm bu belirsizlikle mücadele etmek ve absürd (saçma) olanla aramızdaki ilişkiyi devam ettirerek bir anlamda sonu var olmakla sonuçlanacak bir dualitenin içinde olmaktır.

Altı öyküden oluşan “Sürgün ve Krallık” kitabında Camus’un sözünü ettiğimiz filozof yönü kadar öykücülüğünü de tanıma şansı elde ediyoruz. Tabii öyküleri kendi felsefesinden besleniyor ve olay örgüsünün kurulmasında insana dair ve hepimizin hemen hemen her gün yaşadığı duyguları da kullanarak sıradan yaşamlarımıza dokunuyor. Böylece onun sorduğu soruları kendi karakterleri ile empati yaparak içselleştiriyoruz.

Hepimiz kendimize tapınacak bir nesne bularak, ölüme kavuşana kadar kendimizi oyuyor muyuz? Bize doğduğumuzdan itibaren verilmiş olan yaşama içgüdü bizi hayat boyu bir şeyler yapmaya mı zorluyor? Peki ‘ölmek için yaşıyoruz’ demek bu kadar mı zor? Söz konusu zorlama içerisine samimiyetsiz duygular da dahil mi? Kendimizden kaçmak için acıma duygusunu kullanıyor olabilir miyiz? Acıma duygusunun temelinde kibir vardır. Ve çoğumuz aslında, başka birine acırken kendimizi yüceltiyor olduğumuzun farkında değildir. Bir düşünelim neden zaman zaman acımak yerine merhamet etmeyi tercih etmeyiz. ‘Konuk’ isimli öyküsünde Camus acıma duygusu üzerinde durur. Öğretmen karakteri insanoğlunun koymuş olduğu kanunların çok dışından bakıyor olan bitene. Evine getirilen mahkuma acıması ve onun firar etmesi için çabalaması başlı başına absürd. Bu şekilde Camus bilinç altımıza bir acaba çengeli atıyor. Öykünün bir bölümünde yazarın ölümden bahsetmesi söz konusu çengelin yerini sağlamlaştırıyor. Kuşkusuz aşağıda yaptığım alıntı Camus’un absürd olanı kabul etme savını güçlendiren bir anlatı olarak da düşünülebilir:

“Burada kentler doğar, parlar sonra da silinip giderdi; insanlar geçerdi buradan, birbirlerini sever ya da birbirlerinin gırtlığına sarılırlar, sonra da ölürlerd. Ne kendisi ne konuğu hiç kimse bir şey değildi burada”

Öğretmen ve mahkum gece olduğunda uyumak üzere yatıyorlar. Camus bu kısımdaki anlatısında doğuştan itibaren anlam arayışı içinde olan tüm ruhların aslında aynı nirengi noktasından yola çıktığını ifade eder. Söz konusu nirengi noktası günlük yaşamımızda meydana gelen olayların çok çok dışındadır. Ve aynı yıldızdan yayılan ışık huzmeleri gibi hedefini bulduğunda farklı bir açıdan geldiği için ulaştığı nokta da farklıdır. İnsanoğlu bu nirengi noktasına odaklanmak yerine günlük hayatı düzenleyecek mecburi kuralların uygulanışına belki de gereğinden fazla odaklanmıştır. Üstelik sanki absürd olanı daha da absürd hale getirmek için kuralların uygulanışı çoğu zaman riyakar ve bencil kişilerin güdümündedir.

“Bir yıldır yalnız yattığı odada, bu varlık (misafiri ima ediyor) rahatını kaçırmaktaydı. Ama bir de onu bir tür kardeşliğe zorladığı için rahatsız ediyordu. Şimdiki koşullarda bu kardeşliği istemiyor ve iyi biliyordu: aynı odaları paylaşan insanlar, ister asker olsun ister tutuklu, giysileri ile birlikte zırhlarını bırakınca her akşam düşün ve yorgunluğun eski birliğinde birbirlerini buluyorlardı sanki.”

Sanat, edebiyat ve felsefenin insanlığa yaptığı tüm katkılara rağmen şiddeti ve holiganizmi bir yere kadar durdurabilmesini hatırlatması ise Camus'un öykünün sonunda okuyucuya vurduğu tokat gibi. Dünya hassah kalpler için bir cehennemdir. Ya da farklı bir deyişle dünya sorgulayan ve farklı sonuçlara ulaşmış yalnızlaşmış insanlar için daha zordur. Bu bağlamda kahramanımız olan öğretmenin başı beladan kurtulmuyor. Üstelik öykü boyunca beladan hiç bahsedilmemişken. Bu soğuk duş adeta yukarıda belirttiğimiz nirengi noktasından aşağı kafaüstü çakılmak gibi. Camus'un öyküsünü okurken başımızı bir an yukarı kaldırıp gözümüzün görebileceği kadar uzağa bakıyoruz. Sonsuzluğun ve dışarıda olmanın alegorisine kendimizi kaptırmışken ve hoş rayihasını duyumsarken bir çöp sepetine toslar gibi yeryüzünün kirli caddelerinde buluyoruz kendimizi tekrar.

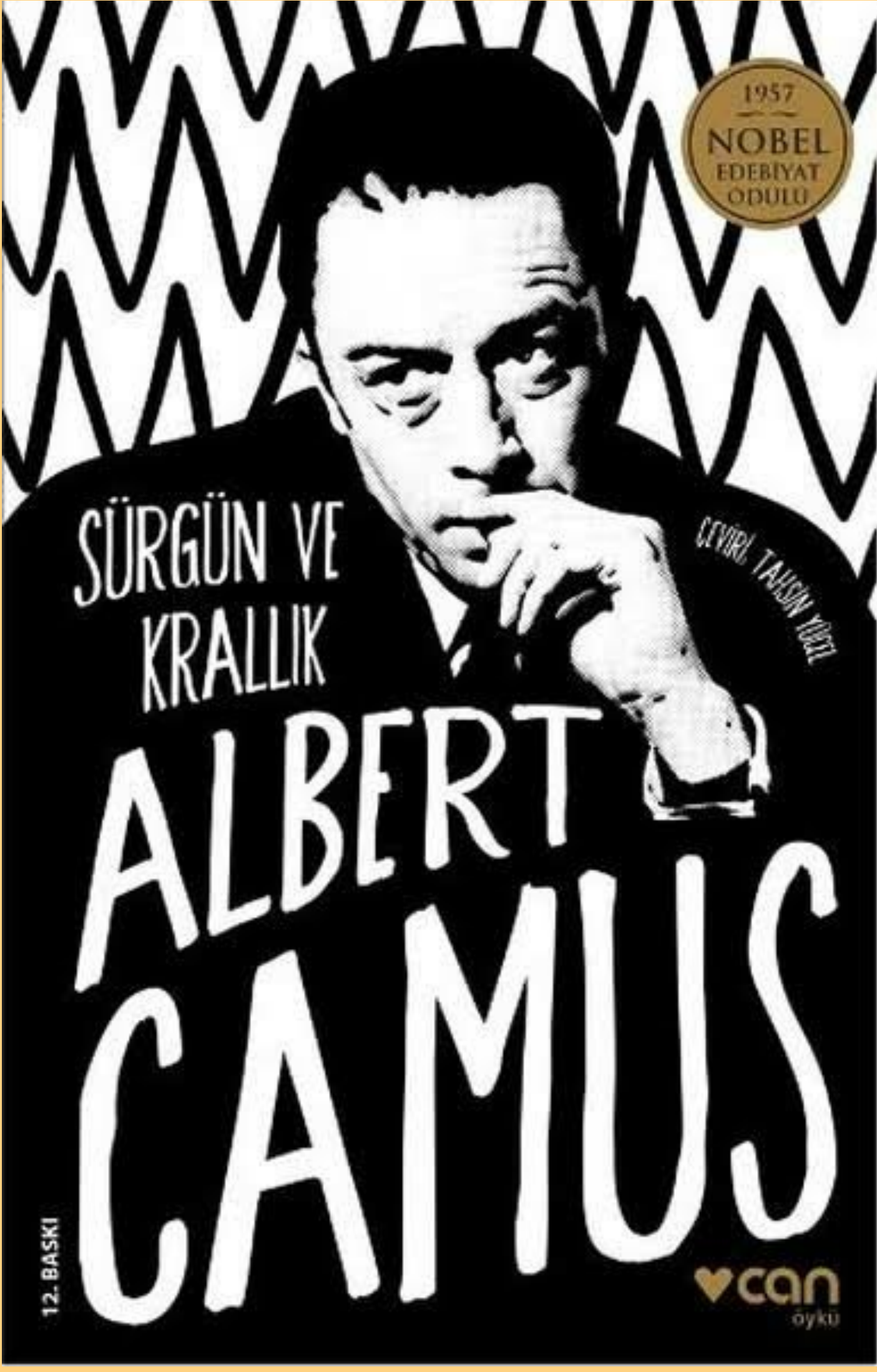
Absürd olanı kabul etmeyi hedeflediğimizi farzedelim. Bu da bir yoldur aslında ve yola çıkmak için kendi hapishanemizden kaçmalıyız öncelikle. Kuşkusuz çoğu kişi kendi kendisini bir hapishaneye mahkum ettiğini itiraf etmez. Herkes günlük telaşları içinde, kendilerine hayran oldukları gösterişli aynalarının karşısında ve herkesin çok güzel ve çok mutlu olmak zorunda olduğu sosyal medya paylaşımlarında özgürdür. Yarı açık bir cezaevinin havalandırma saatinde avluya çıkar gibi de arada sırada tatile gideriz. Saçma olduğunu kabul etmediğimiz herşey bizim var olduğumuzu sandığımız yerdir aslında. Absürdizm söz konusu saçmalığı da kabul etmeyi ve onunla barışmayı salık verir. Bir diğer deyişle anlamsız oluşu da hayatı anlamlandırmada kullanılabilir. Bunun günlük deyişlerdeki karşılıklarından biri 'ne yapacaksın hayat böyle işte' cümlesidir.

"Aldatan Kadın" isimli öykü ise çoğu zaman kendi hapishanemizden kaçamayışımızı ve absürdü kabul etme noktasına ulaşamayışımızı, bunun yerine bize kendimizi özgür hissettirecek bir koğuş arkadaşı edinişimize vurgu yapar. Kadın eşinin kendisini sevmesi ve kendisine ihtiyaç duyması üzerinden anlama ulaşmaya çalışıyor . Bu karşılıklı bir ilişki. Arasına başka kişilerle ilişkiye girmesi de anlam çabasından kaynaklanıyor. Yanı başında uyuyan eşine yaklaştığı andaki duyguları onun içinde bulunduğu açmazı anlamamıza yardımcı oluyor:

"Tüm yüreğiyle seslendi. Ne de olsa, kendisinin de ona, onun gücüne, onun küçük manyaklıklarına gereksinimi vardı, kendisi de ölümden korkuyordu. "Bu korkuyu yenseydim mutlu olurum". Hemen adsız bir sıkıntı kapladı içini. Marcel'den (eşinden) uzaklaştı. Hayır yenemiyordu, mutlu değildi, ölecekti gerçekte kurtulmadan ölecekti. Yüreği daralıyor, yirmi yıldır sürüklediğini anladığı, şimdi de tüm gücüyle altında çırpındığı uçsuz bucaksız bir ağırlığın baskısıyla boğuluyordu. Kurtulmak istiyordu, Marcel de ötekiler de hiçbir zaman kurtulmamış olsa bile!"

Camus yukarıdaki alıntıda ölümden korkmaya ve yaradılışımızın onu redetmesine vurgu yaparak onun bir çözüm olmadığı savını da destekliyor. Ayrıca yazarın kitabın başka bir bölümünde evliliği özgürlükten vazgeçmek olarak nitelendirmesi de dikkat çekici. Yine başka bir bölümde aşçılarının peygamberler üzerindeki etkisine vurgu yaparken de kabul etmemiz gereken absürdlüğün bir başka biçimini gösteriyor bize. Aynı öyküde kadının eşi ile kendisi arasındaki ilişkinin detaylarını öğrendikçe bu iki koğuş arkadaşının arasındaki simbiyotik ilişki tüm detayları ile ortaya çıkıyor.

"Gerekli olduğunu duymaktan başka sevinç vermiyordu Marcel kendine. Herhalde sevmiyordu kendisini. Aşk kindar da olsa, böyle asık suratlı olmazdı. Ama hangisiydi ki onun yüzü? Karanlıkta, birbirlerini görmeden el yordamıyla sevişirlerdi. Karanlıkların aşkıdan başka bir aşk yok mudur? Gün ortasında haykıracak bir aşk? Bilmiyordu, ama Marcel'in kendisine gereksinimi olduğunu, kendisinin de bu gereksinime gereksinimi bulunduğunu biliyordu."

" Öfke ve güçsüzlük kimi zaman öyle can yakar ki, insan bağırılmaz bile. "

Filozof kimliğinin dışında öykülerinde onun gözlem gücünün etkilerini de görüyoruz. Kitabın bir bölümünde doğulu insanların kibirlerinden dolayı kendi sırtlarında bir kamburmuşçasına taşıdıkları gereksiz fazlalığa yaptığı atıf dikkat çekici:

"İlk dükkanda, satıcı başlangıçta aynı yukarıdan havayı takınmış olmasına karşın biraz daha mutlu oldular (Arap bir tüccardan bahsediyor). 'Kendilerini Tanrı sanıyorlar,' dedi Marcel."

Camus'un betimlemelerde 'uzam' kelimesini kullanması, onun mekan ile zamanı ayrı düşünmediği sonucuna ulaştırıyor bizi. Buna göre her mekan kendi zamanını yaratır. Bir yerden bir yere giderken sadece mekanik konumumuz değil akıp giden zaman içindeki yerimiz de değişir.

Anlatımda izlenimsel betimlemelerin çok oluşu bir filozof-yazarın anlatıya estetik katma çabası olarak yorumlanabilir. Camus mekan duygusunu yaratmaya çalışırken adeta tüm duylara hitap etmek için özel bir çaba sarfetmiş gibi. Söz konusu betimlemeleri oluştururken zengin gözlem gücünün hinterlandından beslenen kaynaklarını hissederiz:

"Kentın mavi ve ak taraçları, güneşte kuruyan biberlerin koyu kırmızı lekeleriyle kana batmış durumda koşup duruyordu. Hiç kimse görünmüyordu ama iç avlulardan kavruan bir kahvenin kokulu dumanıyla birlikte, güleç sesler ve anlatılmaz ayak sesleri yükselmekteydi. Biraz daha ötede, kil duvarlarla büyüklü küçüklü evlere bölünmüş hurmalık, taraçada artık duyulmayan bir yelin etkisiyle hışırdıyordu....Sessizlik de uzam gibi uçsuz bucaksızdı."

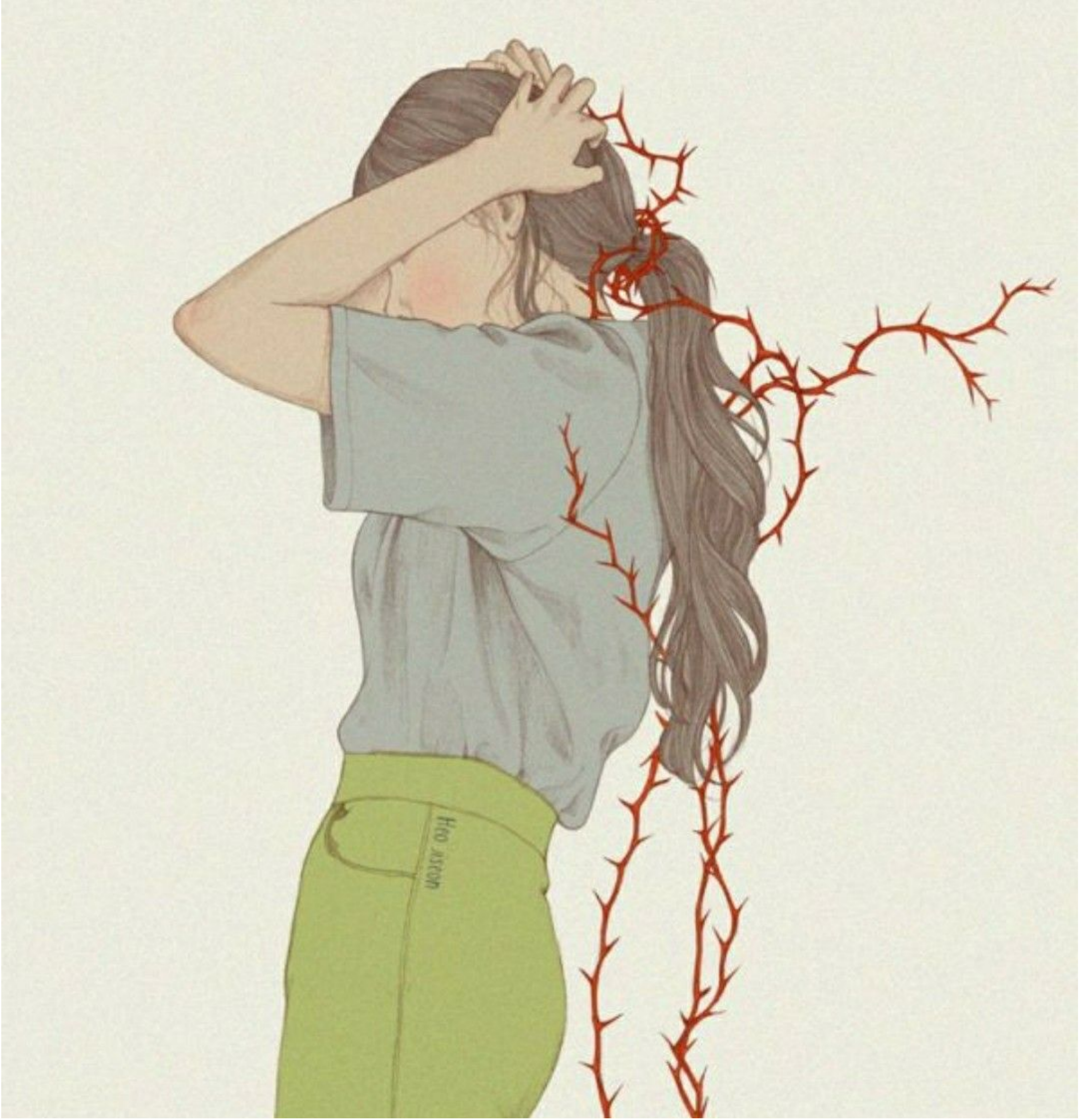
Camus'un bu çabası öykünün edebi değerini arttırmakla birlikte Çehov ve Sait Faik gibi yazarların kattığı büyümlü etkiyi yaratmaktan uzak. Zira söz konusu yazarların yaptıkları betimlemeler okuyucuyu öykünün içine çeken edebi anaforun çekim kuvveti gibidir.

Beyza Büşra Erol

Yastığının altından çıkartıyorum tüm geçmiş zaman mirasımı. Bozdurdukça kullanılan bir hükmü yok geçmiş anlarımın. Yastığının ıslak yanından başını çeviremeyenlerin neyi biriktirdiğini biliyorsunuz artık. İnsan kendinden eksilerek büyük bir yıkıntıya doğru birikiyor, kendi içinde ve hep kendine doğru sonra o ıssız mağarasında çıkaramadığı her sese susuyor. O yüzden boğazları tahriş olmuş bir hali var tüm geçmiş zaman kiplerinin, şimdi anı diyorum yutkunarak kendi başıma anımsa. Tüm bunların tok sesle okunan bütün çok sesli şiirlerin öznesinde şairin aç öldüğünü bilmek kadar acıtan bir yanı var içimi. Tok sesle konuşup, çok sesle gülüp ve aç bir kalple susup biriktirdiğim anlar sanırım acıtıyor karnımın içini. Sanki mümkün olmayan bir kıyıda'yım, sanki tarifi olmayan bir yalnızlıkla önce kendime kavuşup sonra kendimi bir kez daha kaybediyorum. Sanki hep tok sesle okuyorlar benim yazgımı.

Hükümsüzlüğümün çığına sarıldığım geceler yastığının altından çıkardım tüm geçmiş zaman mirasımı. Korkudan ve hüznübaz bir iç acıdan başka bir şey koymamışım içime. Fiyakalı sözlerin okunaksız bir öznesi olarak kalmışım kendi ömrümün sessizliğinde. Başıma yorganı çekmiş kalakalmışım öyle saatlerce ki kimsecikler bulamasın bileklerime kazınan bir başka korkumu diye. Çünkü çok güzel korkarım ben. Korkmadığımı sananları büyük bir yanlışlıkla selamlarım her akşam, yanlış benim. Önce kendimden, sonra geçecek sandıklarım geçmediğindeyse çoğul cesaretimden vazgeçtim. İnsan yalnız kendiyile insan olabiliyor, çoğulluk edebiyat kitaplarında ki mutlu son öyküleri kadar yakışı kalmıyor insanın üstüne.

Yastığımın altından kaçıyorum bu gece. Zincire vurgun çocukluğumun kollarını kırmışlar, ben daha çok korkmuşum sarılmaya, kollarım beceriksiz değildir oysa. İlahi makamların hepsine tek tek anlattım sarılmaktan korkmadığı ve ekledim korkan ben değilim kollarımdı. Kanatları olmayan cevaplar düştü anımın ortasına, okumaktan utandığım yazgım artık avuçlarımda. Yıllarca kendi koynunda uyumak zorunda kalanların derin uykusundan uyanıyorum bu gece, karnımın içinde büyüttüğüm acılarımın sesi çıkıyor artık ve aynı yerden kırılmıyor hiçbir başıboş yalnızlık.

Yazarlığa başlama sürecinizden biraz bahseder misiniz?

Kendimi ifade etme biçimi olarak yazı yazmayı seçtiğimin çocukken farkındaydım. Günlük yazarak başladım yazma sürecine. Sonrasında zamanla beni etkileyen anları yazma süreci başladı. Büyüdükçe okuduğumuz kitaplar da değişiyor. Yazı yazarak hayatımı devam ettirmeye başlama sürecine girince sanat ve edebiyat dergilerinde yazmaya başladım. Bu benim için çok güzel bir deneyimdi çünkü karakter tanıyorsunuz. İlk kitabımı büyükler için yazdım. Sonrasında çocuk kitabına geçme sürecim şöyle gelişti. Ailemizde büyük etkisi olan Ahmet dedemin bize anlattığı anıları ve hikayeleri yazmaya başladım. Aslında bir kitap olarak yazma isteğinde değildim ileriye aktarılacak bir hatıra olmasını düşünüyordum ancak okuyunca bir çocuk kitabı niteliği taşıdığını fark ettim ve yolumuz Gün Işığı kitapları ile kesişti.

Çocuk kitabı yazma süreciniz kendiliğinden gelişti o halde, büyükler için yazdığınız romanınız ile çocuk kitaplarınız arasında ne gibi farklar var?

Yetişkinler için yazmak çocukluğun saf özgürlüğünden çıkmayı gerektiriyor. Çocuk edebiyatının özgürlüğünü ve kalıpların olmayışını çok seviyorum. Çocuk edebiyatı ancak yetişkinlerin de okuması gereken kitaplar bence bunlar. Çocuk hayal gücüne yönelik saflığı kaybetmeden ürünler vermek istedim. Bu da bana hitap eden bir durumdu zaten. Çocuklarla yazı atölyeleri yapıyorum, renklerle duyguları birleştiren bir atölye yapmıştık. Hangi rengin hangi duyguyu çağrıştırdığını soruyorum. Yetişkinler genelde belirgin duygular söylüyorlar ancak çocuklarda durum farklı. Çok özgün ve büyük bir hayal güçleri var. Çocuklara bu sebeple bir kitabı beğendirmek çok zor. Kalıpların dışında baktıkları için zorlu ancak zevkli bir süreç.

Çocuk kitabı olarak çok sevdiğiniz başucu kitaplarınız neler?

Çocukken Asteriks, Red Kit gibi kitapları çok severdim. Aziz Nesin'in Çocuklar Harika kitabını defalarca okudum. En son dönemlerde sessiz kitapları olan bir yazar var Koreli onu çok seviyorum.

Kuuzu ve Lunapark ailesi ile 2011 yılında Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği Yılın En İyi Çocuk Öyküleri Kitabı jüri özel ödülünü aldınız, kitabın başarısındaki temel sebep sizce ne olabilir?

Bence tamamen samimiyet. Okuyucuya geçmesi. Ahmet dedemin aileye kattığı neşenin diğer aile üyelerine de yansması ve onun gerçek bir karakter olması çocuklara da ulaşıyor. Bir de çocuklar şimdi çok yalnız büyüyorlar. Bir kızıl derili atasözü vardır. “ Bir çocuğu yetiştirmek için bir köy gerekir”. Etrafında çok fazla insan olduğunda herkesten bir şeyler kaparak büyüyor çocuk ancak şimdi bu durum farklı. Kitapta kalabalık bir aileyi anlatıyorum ve onların aralarındaki iletişim çocuklara da taşınıyor ve samimi geliyor.

Yazmak için belirli ortam şartlarınız var mı seçtiğiniz mekan veya durum açısından?

Aklıma bir fikir geldiğinde bir süre demlenmesini sağlıyorum. Hemen aktarmıyorum yazıya. Sessiz bir ortamda yazmayı tercih ederim. Kalem, kağıt ilk fikri bulmak ve hassas noktaları yazma konusunda bana yardımcı oluyor. Kalemin, kağıdın yaratıcılığı da artırdığını düşünüyorum. İçimizde biriktirdiğimiz şeyler kalem ve kağıtla bir anda ortaya çıkarak bir Big Bang patlaması yaratıyor.

Çocuk kitabı yazarken ilham aldığınız şeyler neler? Yarattığınız karakterler ile okuyucuya vermek istediğiniz nedir?

Çocukların kendisi. Onlardan ilham alıyorum. “Düz çizgi tepetaklak” kitabımda bir çocuğun ilk kez düz çizgilerle karşılaşmasını anlatıyorum. Çocukları gözlemlediğim kadarıyla gerçekten büyük bir kısıtlama, çocuk okula başlıyor ve düz çizgiler çizmeye başlıyor. Çocuklarla yaptığımız atölyelerde onlara da belirtiyorum doğada düz çizgi olmadığını. Bir çoğu buna şaşırıyor. Düz çizgiler genelde çocukların zihninde kuralları hatırlatan bir dil. Oysa çocuklar ön yazgısız ve herkesi olduğu gibi kabul ederler. Kitapta da bu durumu aktarıyorum okuyucuya.

Kuuzu ve Lunapark Ailesi kitabınız öykülerden oluşuyor? Öykü türünde yazmaktan bahseder misiniz ve öykü türünde eser vermeyi düşünüyor musunuz?

Kuuzu ve Lunapark Ailesi kitabını bir kitap olması için yazmaya başlamamıştım. Dediğim gibi benğim için geleceğe taşınacak bir anı niteliğindedi ve kısa öykülerden oluşuyordu. Ancak öykü yazmaktan keyif alıyorum gelecek süreçte öykü de yazabilirim neden olmasın.

Ülkemizde çocuk edebiyatının durumunu nasıl buluyorsunuz?

Herkesin çabasına saygı duyuyorum. Çocuk kitapları değer olarak ta hak ettiği yeri bulmaya başladı. Ebeveynlerin farkındalıkları daha yüksek. Geçmiş yıllara oranla daha iyi durumda olduğunu düşünüyorum. Çünkü aileler daha bilinçli okuma kültürü oluşturmaya çalışıyorlar çocukları üzerinde. Bu da çocuk edebiyatının önemini artırıyor ve yerini sağlamlaştırıyor.

Çocuk kitabı seçerken ebeveynlere önerileriniz nelerdir?

Çocuklar direnç gösteriyorlar bu durumda ebeveynlerin esnemesi gerekiyor. Çocuklar kendi dünyasına girmenize izin vermezler. Siz kendi dünyanızdan bir kitap seçerseniz onu kitap okumaktan soğutursunuz. Kendi istedikleri konulardaki kitapları okuması sağlanmalı. Dengede tutmak ancak rehber olmak gerekiyor çocuğun kitabı seçme sürecinde. Anne babanın okurken keyif aldığı şeyleri merak etmesi gerekiyor bu sayede çocuğun okuma çemberi de genişleyecektir.

Çocuk kitaplarında görseller de önemlidir, görseller açısından bakarsak durum sizin tarafınızdan nasıl görülüyor?

Kendim beğendiğim kitapları topluyorum bir çocuk edebiyatı kütüphanem var ve çocuk kitaplarındaki görsellere ben de dikkat ediyorum. Çok özen gösterildiği söyleyebilirim bu konuyla ilgili. Metni destekleyen çizimler kullanılıyor. İki ayrı kişiden çıkıyor, yazar ve çizerin ortak dünyası olmuş oluyor baktığınızda. Kaliteli işler çıktığını düşünüyorum.

Bir çocuk kitabı hangi özellikleri taşımalıdır?

Atölyemde çocuklara bundan bahsediyorum , ancak çok keskin sınırlar konulmamalı ya da daha farklı bir yazım tarzı da uygulanabilir. Tabi ki karakterler olmalı, beş duyuya hitap etmeli, duyguya inebilmesi önemli. Çocuklarla denemelerini de yapıyoruz atölyelerde. Her şey bir devinim içinde buna ayak uydurmak gerektiğini düşünüyorum. Edebiyatla her duygunun çocuğa anlatılabileceğini düşünüyorum.

Çocuklara kitap sevgisi aşılacak için ne yapılmalı?

Çocuklar küçükken onlara okuma yolculuğunda rehber olmak gerekiyor. Ancak çocuk okuma yazmaya geçtiğinde bu süreçte biraz yalnız bırakılıyor. Çocuk büyüdükçe tanıştığı edebiyat türleri de değişiyor ve bu süreçte genelde yalnız kalıyor. Anne babalar bu geçiş dönemlerinde çocukken ona kitap okurken yaptığı gibi çocuğa yine rehber olabilmeyi becerebilmeli. Çocukla kitap ile ilgili tartışılmalı, süreç birlikte devam ettirilmeli.

Son derece verimli bir yazarsınız, çocukları bu derece önemseyen biri olarak sizce çocuk kimdir?

Çocuk hayatı kanıksamamış insandır. Biz büyükler her şeyi format haliyle kabul edip, duygularımızı kategorize edip devam ediyoruz çocuklar bu şekilde değil. Keşke böyle kalabilseler.

Şu an üzerinde çalıştığınız bir kitap var mı?

Evet, yaz döneminde üzerinde çalışmayı yoğunlaştıracığım bir fikir var.

Son kitabınız Düz Çizgi Tepetaklak hakkında bilgi alabilir miyiz? Kitaba nasıl tepkiler geldi?

“Düz çizgi tepetaklak” kitabımda yedi yaşında bir çocuğun ilk kez çizgilerle tanışan bir hikayesini anlatıyor. Baba ve kızının çizgilerle ilgili uzlaşım sürecini de içeriyor. Çocukları gözlemlediğim kadarıyla gerçekten büyük bir kısıtlama, çocuk okula başlıyor ve düz çizgiler de hayatına giriyor.

Çocuklarla yaptığımız atölyelerde onlara da belirtiyorum doğada düz çizgi olmadığını. Bir çoğu buna şaşırıyor. Düz çizgiler genelde çocukların zihninde kuralları hatırlatan bir dil. Oysa çocuklar ön yazgısız ve herkesi olduğu gibi kabul ederler. Kitapta da bu durumu aktarıyorum okuyucuya. Kısaca çizgilere taklalar attıran bir kitap. Düz çizgilerin olmadığı doğanın içinde düz çizgileri anlamlandıramayan bir çocuğun özgürlüğü tanıma süreci diyebilirim.

Öğretmenlerimizden geri dönüşler alıyorum ve oldukça iyi aldığım geri dönütler. Çocuk odaklı bir eğitim sisteminin gelişmeye başlaması çok güzel.

Hayatınızın bundan sonraki sürecini bir roman kahramanı olarak geçirseydiniz kim olmak isterdiniz?

Sakin bir gölün kenarında, küçük bir evin yanında oturup sakın bir hayat süren bir karakter olurum sanırım. Belirgin bir karakter adı veremiyorum.

Genç Çocuk Edebiyatı yazarlarına tavsiyeleriniz ve önerileriniz nelerdir? Çocuk kitabı yazmaya devam edecek misiniz?

Evet, çocuk kitabı yazmaya devam edeceğim onlar benim en yakın arkadaşlarım diyebilirim. Yeni yazarlara en büyük tavsiyem meraklı olmaları ve kendinize karşı olan samimiyeti kaybetmemeleri. Kendi içimizde gerçek duyguya inebildiğimizde bu samimi durum kitaba da yansıyor.

Yazar Hakkında;

1975'te İstanbul'da doğan İrem Uşar, Marmara Üniversitesi Radyo, Televizyon, Sinema Bölümü'nden mezun oldu. Muhabirlik, editörlük ve metin yazarlığı yaptı. 2010'da Belçika'nın Antwerp kentinde kaldığı yazarevinde, Assos yakınlarındaki Sivrice Deniz Feneri için Fenerden Taşınan Işık (2011) adlı resimli çocuk kitabını yazdı. Ardından, günlük hayatın aile öykülerini içtenlikle kaleme aldığı Kuuzu ve Lunapark Ailesi (2011), Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği (ÇGYD) Yılın En İyi Çocuk Öyküleri Kitabı 2011 Jüri Özel Ödülü'ne değer görüldü. Zıtlık üzerine düşündürülen Lataşiba (2013) adlı çocuk romanıyla da dikkati çeken Uşar'ın son kitabı Uykusunu Arayan Çocuk (2016) resimli bir öykü. Yıllardır tai chi çalışan yazar, İstanbul'da yaşıyor.

İnsanlıktan Uzakta

1950'li yılların Cezayir'inde Fransız işgaline karşı halk direnişini resmîyet kazanmasa da artık iyiden iyiye varlığını hissettirmeye başlamıştır. Gözlerden uzak bir köyde kendi halinde bir öğretmen olan Fransız Daru (Viggo Mortensen), bir akrabasını öldürdüğü gerekçesiyle kendisine teslim edilen Muhammed (Reda Kateb) ile birlikte, zanlıyı başka bir şehirdeki adli birimlere teslim etmek üzere Atlas Dağları'nı aşacak bir yolculuğa koyulur. Birbirinden çok farklı karakterdeki bu iki adam, zorlu yol boyunca tahmin edemedikleri birçok olayla yüz yüze gelecektir.

Film, Fransız Cezayir'inde doğup büyümüş ünlü yazar ve düşünür Albert Camus'nün Misafir adlı öyküsünden uyarlandı.

Eserlerinde, Fransız felsefi roman geleneği ile yalın gerçekçiliği birleştirebilen ve ayrıntılı tasvirlerle yer veren Cezayir doğumlu Fransız yazar-filozof Albert Camus'nün yazdığı tek hikaye kitabı "Sürgün ve Krallık"tır (Exile and the Kingdom). Camus (1913-1960), hikayelerinde, varoluşçu yanına dair arayışlarını sürdürür... Aslında hayatı anlamamanın zorluklarını - çelişkilerini anlatır. "Misafir" adlı öyküsünden uyarlanan "İnsanlıktan Uzakta" (Loin des hommes), Cezayir Bağımsızlık Savaşı (1954-1962) sırasında, kolonyalizme karşı sert ve net bir tavır almayan Camus'nün, bu sessizliğin altında yatan duyarlılığının ipuçlarını veriyor.

Daru (Viggo Mortensen), Cezayir'de doğan bir İspanyol olduğundan, evini beraberinde taşıyan yabancı anlamında, sömürgecilerce de, yerlilerce de 'salyangoz' olarak tanımlanmaktadır. Oysa bir ara Fransız ordusu saflarında çarpışmıştır; şimdi ise dağlık bölgedeki okulda, tek başına, çevreden topladığı Arap çocuklara Fransız dilinde eğitim vermektedir... Bir gün Daru'nun kapısına cinayet zanlısı Mohamed'i (Reda Kateb) getiren Fransız polis, onu uzaktaki askeri birliğe götürmesini ister. Daru önce dirense de, bu ürkek görünümlü genç adamla uzun ve zorlu yolculuğa çıkmak zorunda kalacaktır.

Kendi adımı, Martin Ritt'in ırkçılığa karşı duruşunu ortaya koyduğu western olan "Hombre"nin baş karakteri, Apacheler tarafından yetiştirilmiş John Russell'a (Paul Newman) benzettiğim Daru, bu yolculukta, varlığının içinden geçtiği sınavda, öldürmeyi değil yaşatmayı, ölümü değil yaşamı savunuyor. Ne yazık ki, bu kadim dağların görkemine bile gölge düşüren, sessizliğini bozan, doğasını kana boyayan şiddet, Daru ile Mohamed'in sıkça karşılarına çıkıyor! Her ikisi de yapayalnız bu iki insan, dayanışma alanlarını genişletirken bile, hem kendi iç çatışmalarına, hem de dışarıdan gelen tehlikelere çekiliyorlar/yakalanıyorlar.

Oysa, acımasızca katletmek, ne Daru'ya, ne de Mohamed'e göredir. Yoksullukla boğuşan Mohamed, buğdayını çalan kuzenini öldürmek zorunda kalmıştır. Öğrencileriyle birlikte sakinliğe demir atmışken bu yolculuğa çıkarılan Daru da, nefsi müdafaa gereği bir yaşlı adamı öldürür (Daru'nun, bir atı mecburen vurmada önce okşaması ise, belleğimden hiç silinmeyecek)! İkisi de, bir savaşın kirliliğinde, onurlarıyla var olmaya, insan olmaya çalışsalar da, hayatın anlaşılması zor, hatta 'saçma' tuzaklarına yakalanıyorlar. İlk kez bir filmi seyrettiğim David Oelhoffen, Camus'nün inceliklerle sınımsız dokuduğu hikayenin ruhunu sinemasal bir yetkinlikle aktarıyor...

Bundan böyle bir kan davasının hedefi olan Mohamed'in saflıktan beslenen insanlığını ve ona özgürlüğünü vermeye çalışan Daru'nun iç mahkemesindeki adaleti, sömürgeci kötülüğün ortasında koruyor... Ve yalnızlığın hüznüyle sarıp sarmalıyor. Bu yolculuk süresince seyircinin güçlü biçimde hikayeye katılmasını sağlıyor... Bir film müziğinin, hücrelerine nüfuz ettiği hikayeyi nasıl tamamlayabileceğine dair dersi de, Nick Cave ile onun The Bad Seeds'inden kemancısı Warren Ellis veriyor... Akıcı konuştuğu dört dilden biri olan Fransızcasıyla Daru karakterini kusursuz canlandıran Viggo Mortensen ise, oyunculuğunu yeni bir duygusal olgunluk zirvesine taşıyor.

Emre Erbatur Adrakadabra

Şiir

sihirli ruhun üşümüş ayazda kalmış
deneme tahtası çıkmış şapkadan kismetine
kokulu ayaklar yayvan gülüşler yorgun esneyişler
beklenerek geçtiği sanılan uzun saatlerle
uzayan günler koridorlar adımlar adamlar
sihirli kadavran üşümüş ayakta kalmış

Sevde Gül Kocalar

“Bir gün gözlerim yeniden görmeye başlarsa, başkalarının gözlerinin içine bakacağım, ruhlarını görebilecekmişim gibi, dedi, Ruhlarını mı, diye sordu, gözü siyah bantlı yaşlı adam, Ya da özlerini, nasıl adlandırıldığının o kadar da önemi yok, bunun üzerine koyu renk gözlüklü genç kız, fazla öğrenim görmediği dikkate alınırsa herkesi şaşırtan bir söz söyledi, Hepimizin içinde adını koyamadığımız bir şey var, işte biz oyuz.” (s. 278)

Körlük romanının bize vermek istediği mesajı en güzel anlatan diyaloglardan biri bence bu kısım. Nobel ödüllü yazar Saramago'nun 1995'te kaleme aldığı ve adını sıkça duyduğum eser hakkında konuşulduğunda kulaklarımı tıkayıp onunla ilk okuduğumda tanışmaya gayret göstersem de az çok konusundan haberim vardı. Bu yüzden okudukça acaba vermek istediği mesaj nedir, bir körlük var ve giderek yayılıyor da bu körlük neyin imgesidir diye düşünmeden edemiyordum haliyle. Roman ilerledikçe bu hal daha da sarıyor zihninizi ve bir yerde diyorsunuz ki neden bu kadar zorluyorum ki bir şeyler çıkarmak için? Saramago romanda geçen bir karaktere isim bile vermezken veya “Bu şehir neresidir?”, “Takvimler hangi ayın kaçını gösteriyor?” sorularının her birini yanıtsız bırakırken neden ben bu adam ne anlatıyor diye kafamın içinde kırk takla atıyorum? Ben de saldım iplerimi öyle devam ettim. Zamanla öyle bir hal aldı ki roman; ne önemi vardı zamanın, mekanın ve insanın. Sadece körlük vardı, bir süt denizine dalmışın gibi. Beyaz bir körlük.

Roman, ilk körün arabasıyla trafik ışığının yanmasını beklerken kör olmasıyla başlıyor. Bir adam ona yardım ediyor ve evine kadar getiriyor. Bu adamın ilk körün arabasını çaldığını eşiyle göz doktoruna giderken arabasını bulamamasından anlıyoruz. Sonraki bölüm ilk körün göz doktoruna gitmesiyle devam ediyor.

Asıl olaylar ise körler karantinaya alındıktan sonra başlıyor. İki bölmeden oluşan eski bir akıl hastanesi kullanılıyor karantina için. Bir bölmede körler diğerinde ise kör olma ihtimali taşıyan insanlar tutuluyor. Kör olanların geçişini nasıl sağlayacağız sorunu en kısa zamanda çözülüyor. Zaten kör olmayanlar körleri bir an bile orada tutmayacaklardır diyor bakanlıktan biri, dediğini doğruluyor kör olma ihtimali taşıyanlar. Küçük bir grup daha katılıyor körlere dışardan. İlk körün karısı, koyu renk gözlüklü genç kızın gözü için ilaç aldığı eczacı, hırsız yakalayan polisler. Sonra büyük gruplar gelmeye başlıyor. Bir koğuş yetmiyor diğer koğuşlara dağılıyorlar. Bir büyük grup daha... Körlerin bölmesi yetmiyor. Ne kadar dirense de kör olma ihtimali taşıyanlar körlerin arasında kaybolup süt denizine dalıyorlar.

Akıl hastanesinin kapısında nöbet tutan askerlerin kuralları sert; günde üç öğün yemek verilir, dışarı çıkmak kesinlikle yasaktır, çıkan kişi vurulur, içerdeki çöpler yakılmalıdır, yangın çıkarsa hiçbir müdahale yapılmayacaktır gibi. Askerlerin şakası yoktur. Nitekim dışarı çıkıp vurulanlar olur. Nüfus arttıkça sorunlarda büyür. Çünkü akıl hastanesi giderek yaşanmaz bir hal alır. Etraf tuvaletini olduğu yerlere yapan insanlarla dolup taşmıştır. Tuvaletin yolunu bulmak zordur çünkü. Bulanlar da deliği tutturamamıştır zaten. Hoş ne gerek vardır bulmaya. Kim görecektir ki tuvaletlerini orta yere yapsalar? Doktorun karısı. Fakat kimsenin bundan haberi yoktur. Her gün ya gözlerimi açtığımda kör olmuşsam da diye korkarak açar gözlerini. Bir yandan sevinse de bir yandan da keşke bu gördüklerimi görmeseydim diye dertleşir doktorla. Keşke senin gibi olsaydım... Doktorun karısı öyle şeyler görmektedir ki sanki insanlık tüm medeniyeti unutmuş da en ilkel halini yaşamaktadır. Ancak kitabın ilerleyen bölümlerinde gelen gruplardan biriyle içeriye medeniyetten bir alet girer. Silah. Bu silahın sahibi ve onun örgütlediği bir koğuş yemeklere el koymaya başlar. Karşılığında körlerin en değerli eşyalarını isterler. Yetmez. Sonra bir de kadınları isterler. Hayatlarında unutamayacakları en iğrenç izleri bırakarak tekrar tekrar isterler. Elinde güç olan güçsüzden istediği her şeyi alır. Bu ise medeniyetin değil insanlığın tarihinde vardır. Yazarın siyasi tarafını kitabın bu bölümünde yoğun bir şekilde hissetmek mümkün. Eğer hayatını okursanız hükümetle arasının iyi olmadığını, hatta bu yüzden ülkesini terk ettiğini bile göreceksiniz.

Saramago'ya göre elinde güç olanı indirmek ancak örgütlenmekle mümkündür. Doktorun karısı da Saramago'yla hem fikirdir. Ancak bunun nasıl gerçekleşeceğini bilemez, yaşadıklarına da boyun eğemez. Bir gün günlerdir aklından neden çıkaramadığını sorguladığı makasın sivri ucunu; silahlı kör, bir kadına işkence ederken onun boğazına geçirir. Fakat silah bu sefer başka bir körün eline geçer. Ancak bir kadının buna cesaret etmesi onu ve arkadaşlarını korkutmuştur. Koğuşun önünü kapatmışlardır ve dışarı hiçbir şekilde yiyecek vermezler. İşin kötü yanı askerler de o günden sonra yiyecek vermemeye başlamışlardır. Silahlı körü öldürenin kim olduğunu bilmeyen bir grup kör ona öfke duymaya başlar. Doktorun karısı tüm körleri aç bırakmanın vicdan azabıyla kendini ifşa edecektir ki gözü siyah bantlı yaşlı adam kolunu tutar, " Kim ki kendini ihbar ederse onu kendi ellerimle öldürürüm. Çünkü bizi soktukları ve bizim de cehennemden cehennemi yaptığımız bu cehennemde utanç kelimesinin hala bir anlamı varsa o da o sırtlanı kendi kavuğunda öldürmeyi göze alan bu insanın sayesinde." der (s.199). Bu sırada doktorun karısı, kapıda silahlı adamı öldürdüğünde adamın elinden kurtardığı kadını görür ve bir cesaretle örgütlenmenin ilk adımını atar. Onu destekleyen bir grupta silahlıların olduğu koğuşu basarlar ancak kapıda sıkı bir güvenlikle ve patlayan silahlarla karşılaşılırlar. Kayıplar vererek dönerler geri. Ancak kim olduğunu bilmedikleri bir kadın o gece ateşe verir silahlı adamların olduğu koğuşu. Zaten isminin de bir önemi yoktur. Giderek yayılan alevler tüm binayı sarar. Askerlerin silahlarından korkan körler yalvararak atarlar kendilerini dışarı. Ancak dışarda tek bir asker bile kalmadığını gören tek kişi doktorun karısıdır.

Bundan sonrasında dışarıdaki hayat başlar. Doktor, doktorun karısı, gözü siyah bantlı yaşlı adam, koyu renk gözlüklü genç kız, şaşı çocuk, ilk kör ve ilk körün karısı birbirlerini bulurlar. Bambaşka bir dünya var dışarda. Hiçbir şey bıraktıkları gibi değildir. Artık kör olmadığını bilen diğerlerine anlatır doktorun karısı, tek tek; sokakların terk edilmiş arabalarla dolu olduğunu, sokaklardan pislikler aktığını, köpeklerin insan cesetleri yediklerini ve akla hayale sığmayacak daha birçok şeyi. Bir kaçının evine uğrasalar da onları kendi evine götürmeye ve onlara bakmaya ikna eder doktorun karısı. Kitap okur, temiz su içerir, yağmur suyuyla duş aldırır onlara. Ne elektriğin ne suyun olduğu o eski çağlara geri dönmüş gibi hissetmektedirler. İnsan olarak gelişen çağa öyle ayak uydurmuşuz ki sahiden bu kolaylığın, bu ulaşılabilirliğin ardında ne olduğunu hiç umursamamışız, hiç görmemişiz demek daha doğru belki de. Kör olmuşuz. Yazar bu durumu doktorun karısının zihninden şu cümlelerle yansıtıyor bize: "Evlerin musluklarından bu değerli sıvının bir damlasının bile akmayacağı doktorun karısının aklına gelmemiştir, işte uygarlığın kusuru bu, evimizin musluğundan akan suyun rahatlığına alışıyor ve bunun olabilmesi için dağıtım vanalarını açıp kapatan birilerine, elektrik enerjisiyle çalışan barajlara, suyun debisini ve rezervini düzenleyen bilgisayarlara ihtiyaç duyulduğunu ve bütün bunlar için gören gözler bulunması gerektiğini unutuyoruz."

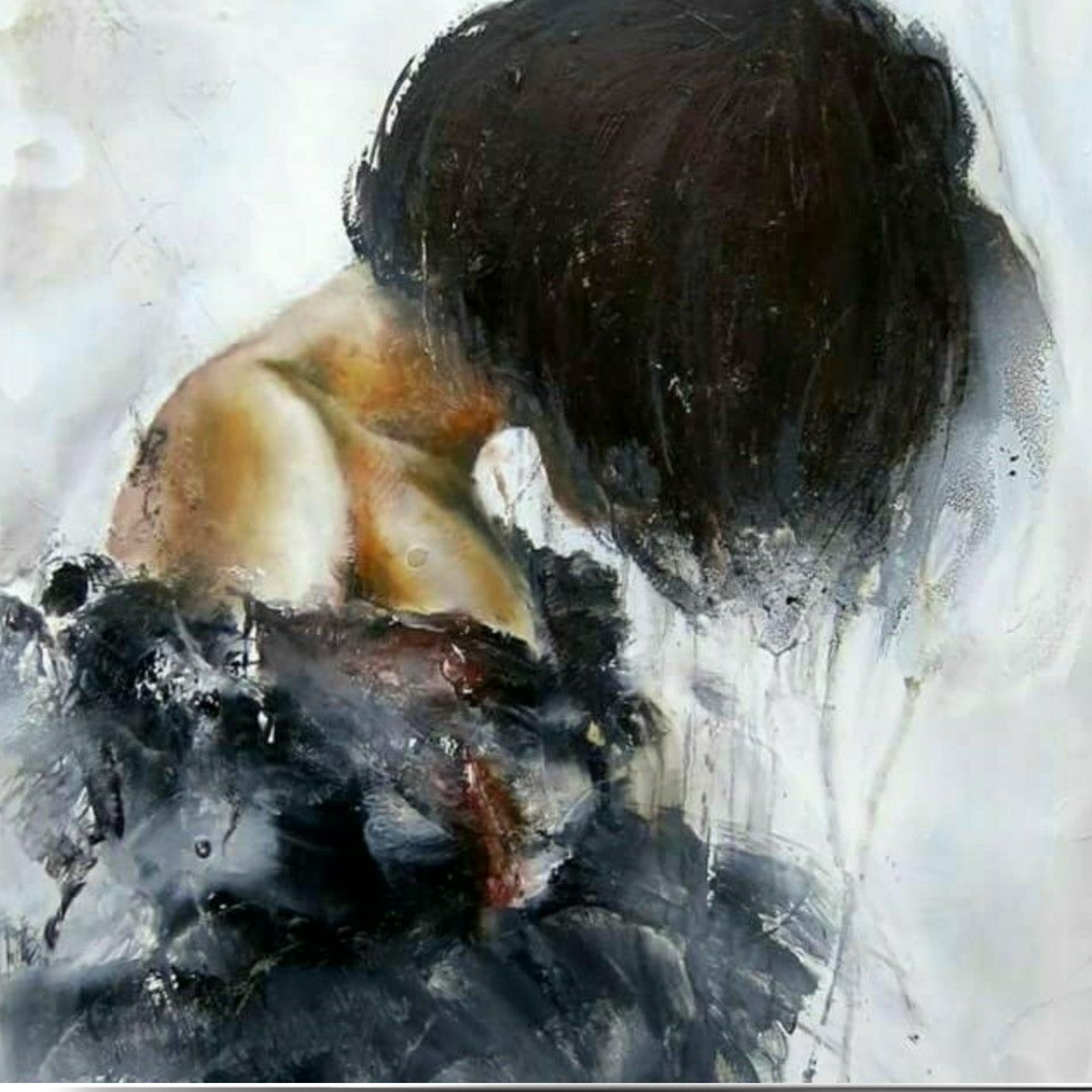
Saramago, körlerin dünyasında herkesin özüne döndüğü mesajını biz hep derini ararken aslında açık açık seriyor önümüze. Zamanı ve mekânı belirtmiyor, çünkü her ne zaman ya da her nerede yaşanırsa yaşansın olacak olan yine tüm insanların özüne dönmesi olacak. Kimsenin özüne döndüğünde bir ismi olmayacak. Başlarda anne diye ağlayan şaşı çocuk zamanla annesini unutacak. Bir hayat kadını gibi yaşayan koyu renk gözlüklü genç kız özünde beslediği aşkı bulup tek bir adama bağlanacak, kocası karşısında hiç söz sahibi olmayan ilk körün karısı ruhundaki bağımsızlığı tadacak, silahlı adam körler dünyasında bir vicdana sahip olmadığını anlayacak. İyi ya da kötü kim özünde ne varsa onu besleyecek.

"Muhtemelen her şey gerçek haline körler dünyasında kavuşuyor, dedi doktor, Peki, ya insanlar, dedi koyu renk gözlüklü genç kız, İnsanlar da, artık onları kimse göremeyecek."(s.133)

Ya sonra neler oluyor, dışardaki hayatta hep böyle mi sürüyor, yoksa açılıyor mu gözleri? Buraya kadar yazarın yaşattığı hislerin ağırlığı öyle yoğun ki, kitap bittiğinde bile o hislerin altında ezilmekten sonu çarpmıyor sizi. Alışılmışın dışında, sonuca değil de sürece takılıp kalıyor zihniniz. Distopya severlere (neden severiz bilmem) hislerini zirveye taşıyacak bu romanı şiddetle tavsiye ederken sinemaseverlere de eserin aynı isimle 2008 yılında Fernando Meirelles tarafından beyaz perdeye aktarıldığını belirtelim. Ancak siz yine de önce kitabı okuyun ve zihninizin en iyi yönetmen olduğunu ve en iyi sahneleri onun çektiğini unutmayın.

Saramago, José. Körlük. Çev., Işık Ergüden. İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi, 2018.

Pervin Gülbaz
Kahır

“Bir çay daha versene” diye seslendi sobalı evin sedirli odasından, ölü gözlerle mutfak camından bakan Münevver’e. Kız solgun gözlerle sesin geldiği tarafa baktı. Yüzüne soğuk bir rüzgâr çarpmış gibi titredi bedeni. Bu ev her zaman bu kadar soğuk muydu, yoksa bugün mü buz kesmişti buralar, bilemedi. Vücuduna bir ürperti geldi. Üzerindeki kahverengi hırkasına daha bir sıkı sarındı. Kol uçları avuçlarının içinde parçalanmıştı dün gece tırnaklarıyla avucunu sıkarken. Ellerine gelen ip parçalarına şöyle bir baktı. Tıpkı onlar gibiydi. Hayatını ilmek ilmek söküp öylece bırakmışlardı dün gece. Artık tıpkı o hırkaya benziyordu. Eskitilmiş, yıpratılmış ama kullanılmaya mahkûm; miadını doldurmamış ama gün görececek hali de kalmamış...

Münevver... On yedi yaşındaydı. Anası onu evlerinin koridorunda doğuruvermişti ebe kadının kucağına. Ebe kadın onu battaniyeye sarıp temizlerken anası derin bir nefes alıp başını sağ tarafa yaslayıvermişti. Anasının onu bir kez bile koklayamadığını bilirdi sanki Münevver. Belki de gözlerinin bu denli buruk olması ondandı kim bilir. Ananın şefkatli kollarının güvenini hiç tatmamıştı ki, nereden bilecekti?

Babası kucağında bir minik bebeyle kaldırdı anasının cenazesini. Keşke doğmasaydı diye düşünmüştü, Allah bilir ya! Hem de kız! Erkek evlat olsaydı bari babasının ardında dururdu dağ gibi, yürürdü şanı şu köyün topraklarında, demişti. Şimdi çocuklu adam diyeceklerdi ona. Yeniden kız da vermezlerdi çocuklu adama. İşte bu yüzden anasına gönderdi bir bohçayla beraber bebeği. Artık hürdü Hüseyin, öyle bomboş, kuş gibi hafif. Kadının kırkının çıkmasıyla everdiler Hüseyin’i bir çırpıda.

Münevver’in sığıntı hayatı tam beş yıl sürdü nenesinin evinde. Sefaletin kol gezdiği o köyde, nenesi aç karnını doyuramazken ne yapsındı ölmüş gitmiş gelinin oğlunun ayağına bağ ettiği bebeği. Büyüyüp başlık parasına vereceği günü görebilecek miydi ki, bir ayağı çukurda olan bu yaşlı bedeni? Beş yaşına gelince getirirken getirdiği bohçaya bir entari, bir yemeni, ayağına da bir çift cızlavet ekleyip gönderdi Hüseyin’e kızını.

Münevver üvey annesini, annesi bilmedi. Anne de demedi. Akli erecek yaşta değildi belki ama yüreği evdeki kadının anası olmadığını anlayacak yaştaydı. Zaten kadın da ona ana olmaya niyetli değildi ya... Aynı evin içinde bir yabancı olarak kalıbı öz, gözleri ve sözleri üvey kardeşlerinin arasında büyüüp gidecekti Münevver, cebi bol, hayırlı bir kısmet gelip onu çekip başka bir eve sığıntı olarak götürene kadar.

Demliği sıkıca kavradı avucuyla. Sıcaktı. Elini yaktı. Acıdan değişik bir haz aldı bu sefer. Önceki tüm acılarını bastıracak yeni bir acı istedi hatta. Dün gece şu evde yaşananları unutmuş bir beden, gözlerindeki yaşları kurutacak bir de neden istedi. Yoktu. Demliğin sıcak kulpunun geçici acısına mahkûmdu.

Yüreği daraldı kızın. Elini göğsüne bastırdı. Nefes almak istiyordu, düğümlenmeden boğazına düşündükleri. Boynunu usulca sıvazlamaya başladı. Tırnak izleriyle parçalanmış boğazının hafif kabuk bağlamış derisi geldi parmak uçlarına. Hayır diyemeden, ne olduğunu anlayamadan, canı yana yana olmuştu her şey. Sağ yumruğunu ağzına bastırmıştı, çığlıklarını bastırmak için. Kimseler duymazsa gerçek olmadığına inanmak daha mı kolay olurdu sanmıştı?

Analığının çocuklarını alıp memleketine gitmesini fırsat bilmişti cellâdı, o karanlık odaya hapsedip öldürürken ırzını kızcağzın. Sadece ırzı değil, yaşama sevinci, hayalleri, evi ve daha bir sürü şeyi de tuz buz etmişti boğazına sıkıca tıkanan yumruk. Bacaklarının arasından hafifçe sızan pembelik sanki yüreğinden akıyordu.

“Nerede kaldın be?” diye seslendi bu kez içerdeki. Demlikten doldurduğu çay soğuyalı çok olmuştu. Yeniledi. İçerideki kızmasıydı. Hayat Münevver’e öyle şeyler borçluydu ki. Önce bir ana kokusu, evlat olma duygusu; sonra sıcak bir ev, yuva ya da belki de sadece vicdan dolu insanlarla geçen bir ömür... İçeri geçmeden önce hırkasının önünü yeniden kapadı. Üşümesine engel olmalıydı. Gözlerinde birikip akmaya korkan yaşları da sildi. Çay bardağını tutan eli titrerken derin bir nefes aldı.

“Tamam, baba!” dedi. Ba-ba... Baba... BABA... Hani o meşhur film sahnelerindeki gibi saçının bir telinden babalık testi yapsalar yüz-de-dok-san-do-kuz-vir-gül-do-kuz babası çıkardı Hüseyin, Münevver’in. Eğer babalık sadece ananın rahmine bir bebek koymaktan ibaret olsaydı tabi...

Ne mi olacaktı? “Hiç!”

Münevver daha ne kadar bu “kahır”ı çekeceğini bilmeden bu küspe kokulu hayatına devam edecekti. Çünkü ayıp ve günah bu evi terk edeli çok olmuştu ve bir de merhamet...

İlknur Demirci

İnsanı içine çeken, yok eden bir girdap gibidir maskeler. Ayakta kalmanın, eleştirel gözlerden kurtulmanın, en kolay yolu gibi görünse de, zamanla onların esiri olmaya başlar, kendimiz olmaktan vazgeçer, kayboluruz. Toplumun bize yakıştırdığı rolleri oynar, bizim olan özelliklerimizi kaybetmeye başlarız. Toplumun onayladığı kişi olma uğraşımız, bir süre sonra yüzümüzdeki maskeleri katmanlaştırır ve gün gelir kendi yüzümüzün gerçekliğini unuttur, yüzümüzü yüzümüzleştirebiliriz.

Carl Gustav Jung' a göre maskeli (persona) davranışlar, kişinin öz kişiliği ile toplumun değer yargılarına uyumlandırarak oluşturduğu kişiliğin, birey tarafından tercih edilen ortak bir paydada buluşmasıyla oluşmaktadır. Erhan Bener' in "Oyuncu" adlı romanı, toplum baskıları ve öznel kişilikleri arasında sıkışıp kalmış kişileri anlatmakta okuyucuya. Yazar, maskelerle dolaşan, kendi olmaktan vazgeçen bir ailenin ve o ailenin etkileştiği çevrenin hikayesinden yola çıkarak, toplumun ikiyüzlülüğüne ulaşmakta. İnsanın aslında bir aysberg olduğu, gördüğümüze inanmamamız gerektiği anlatılmakta, anne, baba ve üç çocuktan oluşan bir ailede, öznelliğinden uzaklaşmış kaç kişiliğin barınabileceği sorgulanmaktadır.

İlk kez 1981 yılında yayınlanan ve edebi açıdan oldukça önemli bir eser olan "Oyuncu", yazarı Erhan Bener gibi geri planda kalan, değeri anlaşılamayan bir romandır. Gürsel Aytaç, "Çağdaş Türk Romanları Üzerine İncelemeler" adlı eserinde Erhan Bener' in "Oyuncu" romanı için, "Eserin başarısı, konuyla bütünleşen kurgusunun yanı sıra anlatım tekniklerinin usta uygulandığında." demektedir ve şöyle devam etmektedir. "Anlatım biçimi, anlatım açısı, anlatım tutumu ve anlatım konumu sık sık değişirken, bu değişimler kolay okunurluğu, sürükleyiciliği aksatmıyor. Bilinç akışı ve iç monologlar romanın bütünlüğüyle organik bir bağ oluşturacak nitelikte." diyor.

Kerim Turgut, Nihal ile evli ve üç çocuklu bir babadır. Roman çiftin 25. Evlilik yıldönümlerinin sabahında başlar. Kızları Meltem, oğulları Çüneyt ve Erdinç ile birlikte mutlu bir aile. Oysa üç yıldır bu ailede bir altıncı kişi daha vardır. Günseli. Kerim Turgut' un daha öncede kaçamakları olmuş ama hiç biri Günseli ile ilişkisi kadar uzun soluklu olmamıştır. Ailenin tüm fertleri Günseli' yi bilmekte, hepsi bu yasak ilişkiyi kendince akılcılaştırarak ve maskelerini takarak hayatlarına devam etmektedirler. Oyuncu, yok saymanın, görmemezliğe gelmenin, her şeye rağmen konforlu ortamlarda kalma çabasının romanıdır aslında. Roman kahramanlarının hemen hepsi "Hakkında her şeyi biliyorum ama hayatta kalmak zorunda ve kendi konforlu alanımı korumalıyım." diyen birer oyuncudur.

Romanın ana kahramanı Kerim Turgut, edebiyat çevresinde sözü geçen bir yazar ve başarılı bir avukattır. Erhan Bener, birden fazla edebi tekniği harmanlayarak, Kerim Turgut'un altmış beş yıllık hayat hikayesini anlatıyor okuyucuya. Kerim Turgut tarafından ihanete uğrayan eşi Nihal' in bu durumu kabullenişinin nedenlerini, çiftin çocuklarının dokunulmaz sanılan baba figürü hakkındaki gerçek düşüncelerini ve tüm ailenin bildiği ama görmezliğe geldiği Kerim Turgut' un sevgilisi Günseli' nin, yirmi yıllık yasak ilişki süresince ikinci planda olmaktan kurtulamadığı ruh halini gerek tanrı anlatıcı, gerekse, bilinç akışı ve iç monologlar yoluyla aktarıyor okuyucuya.

Diğer taraftan, üst kurmacanın yöntemlerinden biri olan roman içinde roman yazma tekniğini kullanarak, Kerim Turgut' un, yıllar boyunca bir türlü tamamlayamadığı "Oyuncu" adlı otobiyografik romanından çeşitli alıntıları ve tuttuğu notlarıyla, hayatına dokunan tüm bu insanların birbirlerine ve kendisine karşı taktıkları maskeleri, Kerim Turgut' un bakış açısıyla okuyor ve Kerim Turgut' un aynı zamanda kendisiyle de yüzleşmesine şahit oluyoruz.

Kerim Turgut, otobiyografik romanı "Oyuncu" da, kendi gerçek yüzünü, maskesiz halini ortaya çıkardığı gibi, bir yazarın, edebiyata, ülkenin siyasi tarihine, sanata bakışını yazıyor ve 1950 li yılların aydını, edebiyatçısı, sanatçısı ve en çok da o yılların küçük burjuvasının portresini çiziyor. Satır aralarında, insanın sadece sevdiklerine değil, ülkesine, ideolojisine de oyunlar oynayabileceğini görüyoruz. Erhan Bener' in incelememize konu olan "Oyuncu" adlı romanının adı, romanın ana kahramanı Kerim Turgut' un bir türlü tamamlayamadığı "Oyuncu" adlı romanından geliyor. Bu bağlamda baktığımızda, Erhan Bener belki de Kerim Turgut' tur. Bu kanıya varmamızdaki en büyük etken Kerim Turgut' un romanında yazdığı notlardır. Şöyle demektedir Kerim Turgut "Oyuncu" da. "Ben kendimi anlatıyorum. Zaten kimse bir başkasını anlatamaz." diyor ve ekliyor "Ben hiçbir zaman bir maden işçisini anlatmadım. Bir toprak kölesini de. Anlatsaydım, yani onları özümseyebilseydim, kendimi anlatırdım yine. Maden işçisi Kerim Turgut' u, toprak kölesi Kerim Turgut'u."

Psikolojik bir roman olarak tanımlanabilecek olmasına rağmen, tek başına bu tanımlama yetersizdir "Oyuncu" için. Çünkü romandaki karakterlerin derinlemesine tahlilinin yanı sıra, Erhan Bener, altmış beş yıllık dönemde, ülkenin toplumsal yapısının nasıl şekillendiğini görebilmemize olanak sağlamış ve bu dönemden yola çıkarak ülkenin dünü, bugünü ve yarınını toplumsal gerçeklikler içinde ele almıştır.

Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları adlı çalışmasında Tuncay Bolat; "Kerim Turgut'un "Oyuncu" romanı, rol yapmayı terk ederek (yani personayı çıkararak) ve insanları en çıplak hâlleri ile yargılamak gayesi ile yazılmıştır. Bu yönüyle Antik komedyanın bir bölümü olan parabasis ile büyük bir benzerlik arz eder. Neticede okuyucuya kurgu ile gerçeğin iç içe geçtiği bir tecrübe yaşatan roman, okuyucuyu içinde yaşadığı gerçek dünyanın da bir oyun sahnesi olduğu ve kendisinin bu sahnedeki rolü üzerine düşünmeye davet eder." demektedir.

Yıllar boyunca maskelerle dolaşan insanlar, elbet bir gün bu maskelerin ağırlığından kurtulmak isteyecek öz benliğiyle çırılçıplak kalacağı sığınaklar bulacaklardır kendilerine. Eserde, yazar Kerim Turgut' un sığınağının da yazdığı romanı olduğunu görüyoruz. Maskelerinden kurtulmak isteyen insanın iç hesaplaşma yoluna gitmesi ve bu hesaplaşmada tarafsız olması gerektiğini söylüyor bize Kerim Turgut ve notlarında, "Bir gün bir yerde hesap verebilmeli insan. Ölmeden önce. Arınabilmeli. Bunu, tanrısal bir adalet korkusuyla düşünmedim hiç. Çünkü hiçbir ceza, insanın kendi kendisini suçlayışı kadar ağır olamaz. " diyor ama "Oyuncu" yu yazarak çevresindekilere son oyununu mu oynuyor acaba?

Son söz olarak; Erhan Bener, Kerim Turgut' un kişiliği yoluyla, gerçek bir çatışmaya girmeden ama hep çatışmanın içindeymiş gibi yaşamını yürütenleri, ailemizde, sokağımızda, edebiyatta, sanatta, siyasette, mış gibi yaşayan sahte kahramanları anlatmış bizlere. Bir romanın başarı kıstaslarından biri, eserin yazıldığı dönemi gözler önüne serebilmesi kadar, çağının ötesinde de geçerliliğini koruyabilmesine bağlıdır. Sahte yaşamlar ve maskeli yüzler olduğu sürece "Oyuncu" romanı geçerliliğinden hiçbir şey kaybetmeyecektir.

1929 yılında Kıbrıs' da doğan yazar Erhan Bener ilk ve orta öğrenimini Anadolu' nun çeşitli yerlerinde tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgileri ve yine aynı üniversitenin Hukuk Fakültesini bitirmiştir. Müfettiş yardımcılığı, hesap uzmanlığı ve hazine genel müdür yardımcılığı, görevlerinde bulunduktan sonra Paris'te, önce Türkiye Büyükelçiliği maliye müşaviri daha sonra da OECD Türkiye Daimi Temsilciliği başkan yardımcısı olarak görev yapmıştır. 1975'te, Emekli Sandığı genel müdürüyken kendi isteğiyle emekliye ayrıldıktan sonra avukatlık yapmaya başlayan yazar Erhan Bener, Vüs'at Orhan Bener'in kardeşi ve günümüz yazarlarından Yiğit Bener'in babasıdır.

Eserlerinden bazıları yabancı dillere çevrilen yazarın, roman, öykü, anı, deneme ve tiyatro oyunları yazarlığının yanı sıra, çocuk kitapları, radyo oyunları ve senaryoları bulunmaktadır. Böcek, Sisli Yaz, Ölü Bir Deniz ve Yalnızlar romanları sinemaya aktarılmıştır.

Acı Çekmeyi Sevmek

Elif Kaymazlı

O, bana ait olan odanın içinde dönüp dolaşıyordu. Dağılmış olan kitaplarımı toparlıyordu. Oysa ben dağınıklığı seviyordum. O karmaşanın içinde kendime ait bir dünya kurmuştum. Her şeyi toplayıp bir düzene koyması beni çileden çıkartıyordu. Daha fazla dayanamayacağımı hissediyordum. Eski dağınık huzurumu arıyordum. Yalnız kaldığım günlerimi özlüyordum. Evde birisinin olmasına bir türlü alışamamıştım. Kırk yaşına kadar yalnız yaşamış olan beni böyle davranışlar boğuyordu. Bazen kendime “bu kadını gerçekten seviyor musun?” soruları sormaya başladığımda ondan vazgeçtiğimi anladım. Onu sevmekten vazgeçmişim.

Kendimi alışık olmadığım bir zaman diliminde hissediyordum. Nefes almakta zorlanıyordum. O ise ölü gözlerle dışarıyı gören kanepeye oturmuş, yağın yağmuru izliyordu. Onun içinde de çelişkilerinin olduğunu hissediyordum. Böyle sessiz durması hayra alamet değildi. Normalde bir çocuk gibi cıvılcı, konuşkandı. Okuduğu kitaplar hakkında yorumlar yapar, konu bulamasa bile bir şeyler bulup sessizliğe bir ses katardı.

Çalıştığım şirkette işe başlayalı on gün olmuştu. İşleri öğrenmek için hep olur olmaz zamanlarda yanıma gelir sorular sorardı. Zarif bir ruha sahip gibiydi. Gözbebeklerine yansıyan saflıkla karşımda oturuyor, bir şeyler anlatıyordu. Aklımdaki binlerce cümleden dolayı onu hiç duyamıyordum. İlk kez kendi varlığımın farkına varmamı sağlayan bu gözleri gördüm. Birer sihir gibiydiler. Bakışlarım sık sık onun dudaklarına kayıyordu. Sanki bunlar bütün kadınlarda olan sıradan dudaklardan değildi. Bu dudaklar ruhundaki saflığı sevdiğim dudaklardı. Onlar için duyduğum arzu, beni başka kadınlara götüren arzudan çok farklıydı. Onun, benim içime işleyen el değmemişliği, sanki kendi duygularıma biçim veriyordu. Hayatımda her zaman rahat konuşan ben, şimdi sanki cümleler kurmayı unutmuşum. .

Bu zamana kadar beraber olduğum hiçbir kadına benzemiyordu. Yüzünün bir maskesi yoktu. İçinden geldiği gibi konuşuyordu. Dudaklarından etrafa dökülen kelimeler bile bana anlatılmaz bir zevk veriyordu. Böylesine basit bir sesin ruhuma bu kadar dokunacağını hiç düşünmemiştim. Daha önce bana böylesine iyi duygular veren bir kadın tanımamıştım. Bu zamana kadar kadınlara ulaşmak için hiçbir çaba sarfetmemiştim. Hep gelip beni bulmuşlardı. Şimdiye kadar hep bir kayıtsızlıkla yaşamıştım.

Benden on beş yaş küçüktü. Daha zinde görünmek için, bir süredir ara verdiğim spora başladım. Bazen banyonun buharlaşan aynasını silip kendime bakıyordum. Aynanın diğer tarafına yansıyan kırklı yaşlarında olan adamla göz göze geliyordum. Hiçbir albenim yoktu. Sıradan bir insandan farklı değildim. Esmer, uzun boylu, karakaşlı, kara gözlü biriydim. Salondan gelen müziğin tınısı canımı sıkan gerçekleri kovuyordu. Aklımı onda gördüğüm güzelliklerle doldurup, duygularımı serbest bırakıp kanatlandırıyordu. İçim sanki hiç tatmadığım hislerle ürperiyordu. Hayatın ötelere geçtiğimi ve büyük bir zevkle ona sürüklendiğimi hissediyordum. Sanki bir sarhoş gibi, duyguların gelgitli yolunda yürümeye çalışıyordum. İsminde bile sanki bir tilsim vardı. Dudağımdan her çıkışında kendimi mutlu ve daha iyi hissediyordum. Neler oluyordu bana, bir türlü bilemiyordum. Yüksek sesle mırıldanarak "Tanrım! Tanrım!" diye inledim.

Onu sevmeye ilk başladığım zamanlarda o güzel yüzünü görmek için, bu kadar heyecanlandığımı hatırlamıyorum. Onu etkilemek için bayağı bir çaba sarf etmişim. Ne olmuştu da biz bu hale gelmiştik? Bilmiyorum. Şimdi ise oturduğumuz odada sanki dışarının soğuk havası esiyordu. Ne o eşyalarını toplayıp gidiyordu ne de ben artık bitti diyordum. Gözlerini yağmurun şehrinde alıp, karanlığın şehrine doğru bakarak "ben artık seninle yaşamak istemiyorum!" dedi. Zoraki bir şekilde başımı çevirip, bakışlarından kaçacak bir aralık aradım.

İçimdeki ben "İnsan aykırı bir varlıktır. Satranç oyuncusu gibi amacı değil, sadece amaca giden yolu sevmektedir" diyordu, bu Dostoyevski'nin sesiydi. Ben amaca giden yolu mu sevmiştim?

Yatak odasına doğru gitti. On dakika sonra valizini sürüyerek salonun ortasında durup bana bakmaya başladı. Ben ona bakmıyordum ama bana baktığını hissediyordum. Benden duymayı istediği o cümleleri söylemedim. "Elveda," diyerek kapıya yöneldi. Ben ise hiçbir şey olmamış gibi kitabımı okumaya devam ettim.

Bir an yüreğime bir sancı saplandı ve acı çekmeye başladım. Ne oluyordu bana bir türlü anlamıyordum. Bu kapıdan, ilk çıkan o değildi. Birden kendimi çok kötü hissetmeye başladım. Her şeyiyle benim olan birine neler yaptığımı, sanki uzak bir zamandan seyrediyordum. Birden kanepeden kalkıp, ardından koşmaya başladım. "Ben bu zalimce davranışı bilinçli olarak aklıma uyararak yaptım ama yüreğimden gelerek değil!" demek istiyordum.

"Hera! Hera!" diye bağıırıyordum ama karşılığı olan onun sesini duyamıyordum.

Gitmişti.

Kendimi, içi boşaltılmış bir çuval gibi hissettim. Beynimin içi bir maden karanlığına gömülmüştü. Bir ışık bile yoktu. Çok kötü bir halde başım dönmeye ve kalbim yeniden acımaya başladı. Hemen kaldırımın kenarına oturdum. Yağan yağmur bakışlarımı köreltiyordu. Bu soğuk havada sıcak bir şeylerin yanağımdan aşağıya aktığını hissettim. En son on yaşındayken babamın cansız bedenini madenin karanlığından çıkarttıklarında ağlamıştım. Daha güçlü olacağıma, o gün orada kendi kendime söz vermişim.

Başımı ellerimin arasına alıp, o kaldırımda öylece oturdum. Orada öylece ne kadar oturduğumu hatırlamıyorum. Ayağa kalktığımda başım dönmeye başladı. Duvarlardan tutunarak asansöre binip sekizinci kata çıktım.

Bilinçsizce onun oturduğu koltuğa oturdum. Ruhumun göz penceresinden yağmuru izlemeye başladım. Elim birden televizyonun kumandasına gitti. Ekranı savaş alanını andıran görüntüler vardı. Şehrin göbeğinde bomba patlamıştı. 'Birçok yaralı ve ölü var' sesleri kulaklarımda uğuldamaya başladı. O an Hera aklıma geldi. Hemen onu aradım ama bir türlü ulaşamadım. Cevap vermiyordu. Birden onun cansız bedenini ekranda gördüm ve duvarları yumruklamaya başladım. Öldüğüne inanamıyordum. Belki de o değildi. Aynı kıyafetleri giyen bir başkasıydı. Onu yine aradım. Bu sefer "aradığınız numaraya ulaşılamıyor" cümlesiyle karşılaştım. Kalbim hızla atmaya başladı. Bugün onun gitmesine engel olsaydım, yaşayacaktı.

İçim acıyarak, okuduğum kitaptaki cümlelere takıldı gözlerim "Ucuz mutluluk mu, yoksa insanı yücelten ıstırap mı?" yazıyordu. Bu sorusuna benim cevabım insanı yücelten ıstırap mı olmuştu? İç sesim "Akıl bazen çıkarları konusunda yanılabilir. Sadece mutluluğu değil, acı çekmeyi sevmeyi de öğreneceksin," diyordu.

Acı çekiyordum. Bu, sonsuzluk gibi bir acıydı.

Nur Yüksel ztrk

"Siz anlamamaz, sen anlanır. Bazı kitaplarda sizi seviyorum'u okuyunca glerim. Sanki siz sevilebilirmiŐ! Sen sevilir, değil mi?"

Yusuf Atılgan'ın 1959 yılında yazdığı ilk romandır. ŐaŐırtıcı olan en önemli noktası ise her kelimesi, her cümlesi özenle seęilmiŐ gibi olan bu kitabın ilk olmasıdır. O yüzden Yusuf Atılgan bütün övgüleri sonuna kadar hakediyor diyebiliriz. Türk edebiyatının en zgn eserlerinden biri olan Aylak Adam'ı anlamak isteyenleri buraya alalım...

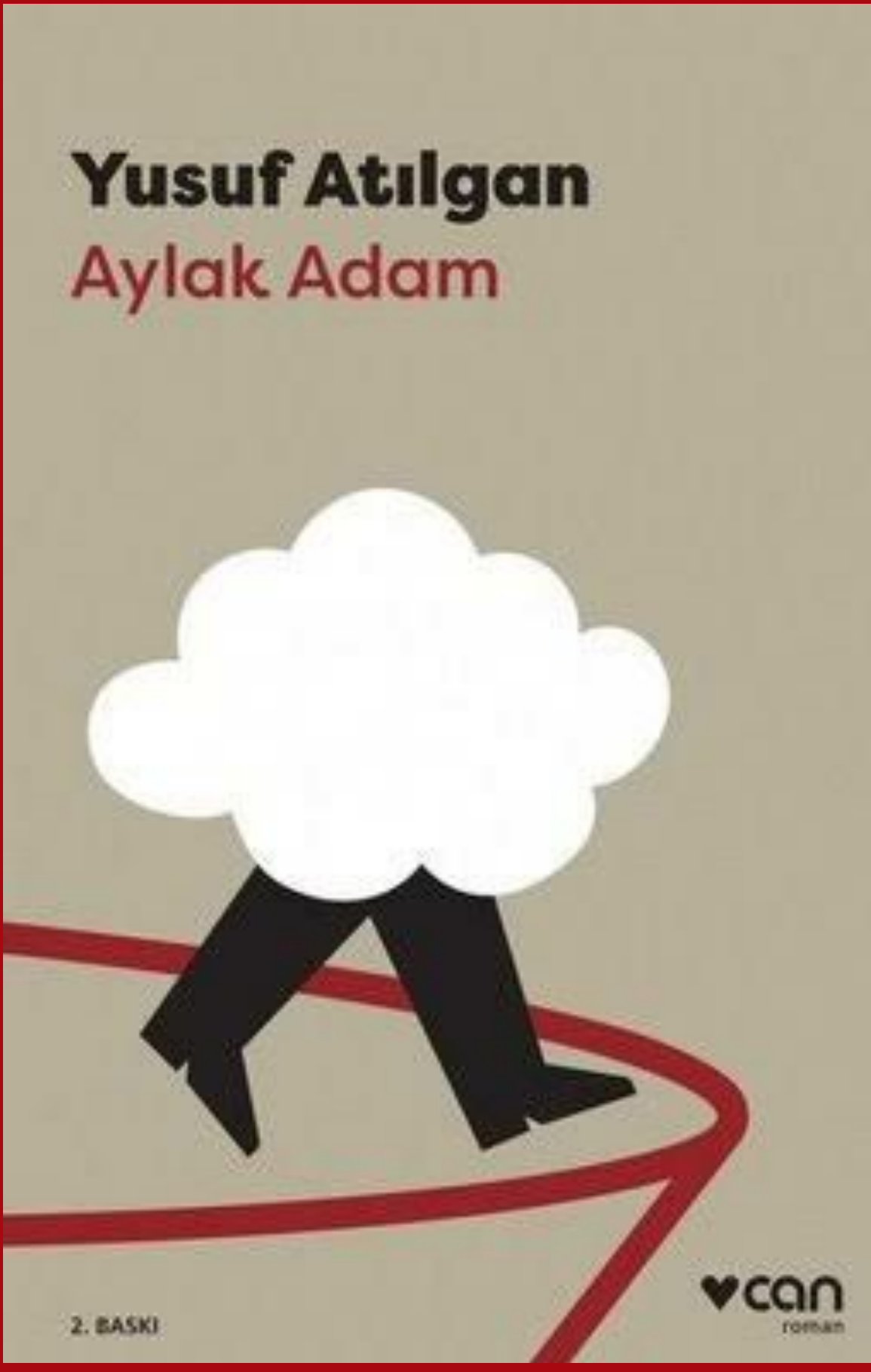
Yusuf Atılgan'ın Aylak Adam'ı çılgın kalabalıklar içinde kaybolma mücadelesi veren bir insanı anlatır. Aylak Adam'da Yusuf Atılgan C. isimli bir karakterin 1 yıllık yaŐantısını bize 4 mevsimlik Şekilde veriyor. Eser; KıŐ, İlkyaz, Yaz ve Gz olmak üzere dört bölümden oluşur. Babasından kalma mirasla hayatını çalıŐmadan sürdüren 28 yaŐındaki C.'nin yaŐantısını anlatır. Bohem hayatı yaşayan ressam arkadaşlarıyla geçirdiği zamanın dışında evde ya da kalabalıklar arasında olan C, çalışarak hayatını "normal" bir Şekilde idame ettiren kesimi sevmemektedir. C.'nin aylaklığı yalnızca çalışmaya karşı bir aylaklık değildir, o herhangi bir Şeye bağlanmaya, sıradanlığa ve alışılmıŐlıęa karŐıdır.

Kitap geçmiŐe geri dönüşler de olmasına rağmen kronolojik bir sıra ile ilerler. Romanın baŐkahramanı C., kalan miras sayesinde geçim sıkıntısı çekmeyen bir tiptir. Onun yaptığı tek iş, aylak aylak sokaklarda gezerek parasını harcamak ve kafasında saplantı hline getirdiği kadını aramaktır. C., bütün roman boyunca o kadını arar.

"Birden kaldırımdan taŐan kalabalıkta onun da olabileceği aklıma geldi. İçimdeki sıkıntı eridi."

diye baŐladıęı roman, aynı sokaklarda "o"nu aramasıyla devam edecektir.

C. modern bir aylak tipidir. Onu hayatının kadınına aramaya iten ise sadece ruhsal durumu değil, aynı zamanda içerisinde bulunduğu sosyoekonomik koŐullar da mevcuttur. Küçük yaş annesini kaybedince kendisini Zehra Teyzesi büyütmüŐ ve bir anne Őevkatiyle ona yaklaŐmıŐtır.

“Sustu. Konuşmak gereksizdi. Bundan sonra kimseye ondan söz etmeyecekti. Biliyordu; anlamazlardı.”

Bu yüzden C.'nin aradığı kadının bilinçaltında geniş bir yer kaplayan Zehra teyzesine benzemesi, romanda kurulan “çocukluk-bilinçaltı-şimdi” arasındaki bağlantı açısından önemlidir.

Romanın ikinci ve üçüncü bölümünde ise, şimdiye dair bilgiler yer alır. C. ressam sevgilisi Ayşe'den ayrıldıktan sonra üniversite öğrencisi Güler'in peşine düşer. Onun “ötekiler” dediği normal insanlardan olduğunu ve kendisini de öyle yapmak istediğini düşündüğü için ondan uzaklaşır.

Roman, C.'nin arayışını devam ettirerek sokaklarda dolaşmasıyla devam eder. Kahvede oturduğu esnada bir kadın dikkatini çeker ve onun peşine takılır. Kadının otobüse binip uzaklaşmasıyla bir taksiye binmek ister fakat taksinin ani freni bir tartışmaya sebep olur. Tartışma esnasında taksicinin burnu kırılır ve polis C.'yi sorgular. Anlattıklarını kimsenin anlamayacağını düşünen C. ise yalnızca “Otobüse yetişecektim” diyip susar.

“Sustu. Konuşmak gereksizdi. Bundan sonra kimseye ondan söz etmeyecekti. Biliyordu; anlamazlardı.”

Romanın sonlarına doğru, C., kişiler ve olaylar hakkındaki izlenimlerini okuyucuya özetler:

“Bütün çağların trajedisi bu, Ku-ya-ra; ‘Kumda yatma rahatlığı.’ A-da-ko: ‘Ağaç dalı kompleksi.’ Şimdi kumda yattığım için kuyara diyorum. Daha da genişletilebilir. Kuyara, alışılmış tatların sürüp gitmesindeki rahatlıktır. Düşünmeden uyuyuvermek. Biteviye geçen günlerin kolaylığı. Ya adako? Ağaç dalındaki, gövdeden eğilimini fark ettin mi bilmem? Hep öteye öteye uzar. Gövdenin toprağa kök salmış rahatlığından bir kaçıştır bu. Özgürlüğe susamışlıktır. Ben buna ‘ağaç dalı kompleksi’ diyorum. Genç hastalığıdır. Çoğunlukla Kuyara dişidir. Adako erkek. Pek seyrek cins değiştirdikleri de olur. Ağaç dalı kompleksine tutulmuş kişi tedirgindir. İnsanların ağaç dallarını budayıp gövdeye yaklaştırdıkları gibi, yakınları onun içindeki bu Adako’yu budarlar. Onu gövdeden ayırmamak için ellerinden geleni yaparlar. Kimi insana ne yapılırsa yararı olmaz. Asi daldır o. Ayrılır. Balta işlemez ona.”

Aylak Adam, modern dünyaya alışmaya çalışan, sosyal görünen fakat sosyal ilişkiler konusunda başarısız olan bir tipi anlatır. Bulma telaşıyla başlayıp arama heyecanı ile son bulmuştur. İçeriğinin zenginliğiyle dikkat çekmesi yanı sıra bu eser anlatımından kullandığı edebi teknikle de değerine değer katmış bir kitaptır. Kitaplığınızdan alıp her okuyuşunda sizi farklı anlamlarla karşılayacak olan bu kitabı okumanız ve okutmanız dileğiyle...

“Özlem Kazancıoğlu Ardına Bırakmak”

Zaten birçok kişi hayatta sahip olamadığına, sahip olunca mutluluğu yakalayacağına inanmaz mıydı?

Sisli bir nisan sabahıydı. Bir bavul. Sarısı artık solmuş, yıpranmış vaziyette duran bavul yatağın üzerinden ona bakıyordu. Sık sık yapılan seyahatlere bavulun dayanacak gücü artık kalmamıştı. Nedense bu bavulla vedalaşamamıştı bir türlü. Anıları, eşyaları bavulla bir oraya bir buraya sürüklenip duruyordu. Sürekli yapılan seyahatlere dayanamasa da dönüp dolaşıp vardıkları yer, hep aynı değil miydi? Bu şehirle aralarındaki bağ hiç kopmuyordu. Oysaki bunu istemiyordu. Bu şehir içinde yaşamak, bir kapana kısılmaktan farksızdı onun için. Ya da dört duvar arasında kalmak gibi, nasıl dersiniz deyin. Yıllar boyu ısınamamış, benimsememişti burayı. Sevmeye çalışmış, tutunacak dallar aramıştı. Nedenini kendi de bilmiyordu aslında. Hani puzzlein bir parçası dahi kaybolursa bir anlam ifade etmez ya aynı öyle bir ruh haline sahipti. Puzzleda ki eksik parça içindeki boşluktu. Toplumla arasındaki uyumsuzluk belkide.

Maddi anlamda şanslı olması ve sıkıntı yaşamaması da ona istediği mutluluğu getirememişti. Demek ki onun hayalindeki mutluluğun maddiyatla ilgisi yoktu. Ya da belirli bir maddi güce sahip olduğu için ve eksikliğini hissetmediği için yeni arayışlardaydı. Zaten birçok kişi hayatta sahip olamadığına sahip olunca mutluluğu yakalayacağına inanmaz mıydı?

Kahvesini yudumlarken gözüne saksıdaki çiçekleri ilişti. Onları çok sever, her gün özenle bakımını yapardı. Ev ve taşınma işleriyle ilgilenmekten hayatında ilk defa çiçeklerini ihmal etmişti, çiçekler üzgün bir şekilde boynunu bükmişti. Yıllarını verdiği işinden bir günde karar vererek istifa etmiş, evin satılma işlemlerini güvendiği bir arkadaşına devretmişti.

Yarın yola çıkma günüydü, kafasına koymuştu, gidecekti buralardan. Gitmeden son kez veda etmesi gerekiyordu şehre. Aslında sevdiği birkaç şey yok değildi buraya ait. O kadar da olamazdı, nankörlük olurdu bu. Sahi olur muydu?

Sevdiği arkadaşlarıyla kahve eşliğindeki sohbetler, okul yıllarından birkaç güzel anı, denize karşı okuduğu kitaplar, belki nadir de olsa karşılaştığı tatlı gülümsemeler... Böyle düşünmeye kalkarsa hiç gidemeyecek olmaktan korkmaya başlamıştı bu defada. Gitmek... Kalmak... Aradaki o ince çizgi. Şehre yapacağı vedayı oldukça kısa tutmalıydı. Zaten sarı bavul bile ömrünün sonuna gelmişti artık. Belki de bu çıkacağı son yolculuktu. Bitişler kabullenilmeliydi.

Deniz kenarında son çayını içti. İnsanlara baktı. Etrafa...Güneş bu kez gülümsüyordu çaktırmadan da olsa.

Ertesi sabah gün ağarırken istasyona vardığında bu zamana kadar içinde hiç duymadığı bir huzur ve sarı bavuluyla gelecek olan treni beklemeye başladı.Sağlam kalan çiçeklerini de unutmadı tabi ki. Hayatında bir şeylerin değişmesini istiyorsa harekete geçmesi gerektiğinin bilincindeydi artık. En azından denedim derdi. Kim bilir onu neler bekliyordu varacağı yerde?

The image features a central composition where a book is visible at the bottom, its pages slightly open. Above the book, a large, multi-layered white diamond shape is superimposed. The background is dark, filled with numerous small white stars and larger, colorful starburst effects in shades of red, blue, and white. The text 'FANTASTİK EDEBİYAT' is centered within the diamond frame.

FANTASTİK
EDEBİYAT

Kapı

“Ne kadar oldu seni görmeyeli? On asır mı? On bin yıl mı? Bunca zamandır seni aradım ve işte karşımdasın! Gün hesap günüdür. Hepsinin intikamını tek seferde alacağım gün, bugündür. Neye benzediğini, boyunu posunu, hatta şu anda nasıl gülümsediğini bile görebiliyorum artık. Seni ararken kitabenin sırrına erdim.”

İki eliyle tuttuğu kılıcını göğe doğru kaldırarak iki kelimedenden oluşan gizli ismi fısıldadı. Gökyüzü hızla karardı. Işık dünyayı terk etti. Uzaklarda bir yerde değişik sesli bir boruya 3 kez üflendi. Kararan gökyüzünden bir yıldırım, kılıcın sivri ucunu yakaladı. Hepsine gözlerimle şahit oldum.

Ben kılıç ustasının kiminle konuştuğunu anlamaya çalışırken birdenbire bir varlık belirdi. Gölgelelerin arasında kalsa da kırmızı bir surat görebiliyordum. Boyu kılıç ustasıyla hemen hemen aynıydı. Bedeni gri bir dumanla örtülüydü. Yüzü dışında herhangi bir azasını görebilmem mümkün değildi. Kendimi kaptırmış bu garip varlığa bakarken bir anlığına gözlerimiz buluştu. İçimin titrediğini hatırlıyorum. Yüzündeki alaycı gülümseme kılıç ustasının fısıldadığı bir kelime yüzünden kayboldu. Bakışlarını üzerimden çekip kılıç ustasının üzerine atıldı. Fakat hamlesi boşa çıktı; kılıç başını gövdesinden ayırdı.

Gökyüzü karardığı hızla aydınlandı. Kılıç ustası kılıcını kurbanının kafasının yanına, yere bıraktı. Maktulün elindeki kitabeyi yavaş hareketlerle aldı. Karanlık göklerden inen yıldırım kılıçta parlamaya devam ediyordu. Kitabeye bir göz gezdirdikten sonra kılıcın yanına koydu, gözlerimin içine baktı, ortadan kayboldu. Bu delici mavi bakışları az önce de görmüştüm. Yanımdaki ihtiyara baktım. Başıyla onayladı düşüncelerimi. Yanımdaki ihtiyar ve kılıç ustası aynı kişiydi.

Bu garip olayı rehberim Musa'nın develerimizi dinlendirme bahanesiyle beni soktuğu kahvehanede karşılaştığım bir ihtiyar gösterdi. Evet, anlatmadı gösterdi. Sinema salonunda izler gibi seyrettim olanları. Birazdan olanların hepsini anlatacağım.

Fakat önce Narkiz'den bahsetmeliyim. Rüyalarımın Nübyeli kadını. Bakışlarıyla en derindeki hücrelerimi bile eriten kadın. Şimdiki karım. Rüyalarımın girip, beni çağıran, emanetçi olmama neden olan yolculuğa çıkma sebebim, sevgili karım. Onun sonsuz desteği ve anlayışı olmasaydı bugün zihinsel problemleri var diye yüzüne bile bakılmadan önünden geçilen bir evsiz olacaktım belki de. Narkiz... Benim sevgili karım.

Bütün bu garip olaylar az önce söylediğim gibi bir rüya ile başladı. Kendince bir yaşam tutturmuş, önemsiz bir insan olarak devam ediyordum nefes almaya. Benlik olarak şu anda önemli biri haline geldiğimi söyleyemem ama iradem dışında omuzlarıma yüklenen görevin bir önemi var. Dünyanın varlığını devam ettirmesi benim emanete gerektiği gibi sahip çıkmama bağlı.

Dedim ya; rüyamda gördüğüm bir kadınla başladı her şey. Bir Nübyeli. Göz alıcı, çıplak bedenini görmüştüm ilkin. Yuvarlak hatlarından gözlerimi alamıyordum. Sonra da bakışlarıyla karşılaştı bakışlarım. Bal rengi gözleriyle beni daha rüyadayken fethetmeyi başardı. "Kapıya gel!" dedi üç sefer arka arkaya. Fısıltılı sesi hala kulaklarımdadır. Kalkar kalkmaz her zaman olduğu gibi rüyamın ayrıntılarını yazdım. Gün boyu gözümün önünden gitmedi kadının hayali. İkinci gece de aynı rüyayı gördüm. İlk günlerde kulağıma fısıldanan sözleri dikkate almadım. Rüyadaki güzel sevgilime kavuşabilmek için bulduğum her fırsatta uyumaya çalışıyordum. Aynı rüyayı on beş gün art arda görünce dayanılmaz güzellikte kadının içimde yarattığı hoşluğu bir kenara bırakıp "Kapıya gel!" sözlerini dikkate almaya karar verdim. Bilenlere danıştım, kapı ile ilgili ne varsa okumaya çalıştım. Sonunda kapı ile kast edilenin Babil olduğuna karar verdim. Uzun sürmedi yolculuğa çıkmam. Fakat Babil'de rüyalarım şiddetlendi. Yanlış yerde olduğumu oradayken anladım.

Bir ağaç altında haritamı incelerken henüz küçük bir çocuk olan bir çoban geldi yanıma oturdu. Haritamı eline alıp bir süre inceledi. Sonra yüzüme bakıp İngilizce olarak ne aradığımı sordu. Kapıyı aradığımı söyleyince güldü. "Kapı!" dedi eliyle kuzey-batı yönünü işaret ederek. "El-Bab!" İki gün sonra El-Bab'taydım.

Bir aşkın esiri olarak, aşkı bulma ümidiyle çıktığım yolculukta rehberimin zoruyla da olsa gölgeye sığınmak o an için benim de işime gelmişti. Kahvehaneden içeriye adımımı atar atmaz Musa ortadan kayboldu. Girdiğimde içeride domino oynayan 3-5 ihtiyarın birkaç saniye süren bakışlarıyla karşılandım. Sadece, kahvehanenin ortasına tavanı destekler gibi yerleştirilen sobanın önünde oturan ihtiyar bakmaya tenezzül etmemişti. Bakmamıştı fakat geleceğimi biliyormuşçasına önünde duran boş sandalyeyi işaret ederek "Sonunda gelebildin." dedi. Beni kast edip etmediğini düşündüm bir süre. Benden başka içeriye gelen olmayınca hala sandalyeyi gösteren eli boşa çıkarmamak için işaret edilen yere oturdum. Gözlerini sobadan ayırmadan; "Bundan sonra senin için hiçbir şey eskisi gibi olmayacak." dedi. Gırtlığında biriken hırıltı, sesine eşlik ediyordu. Arkamdaki kapıya doğru baktım, gözlerim rehberimi aradı çaresizce. Soyulduğumu düşündüm ister istemez. ("Gerçekten de hiçbir şey eskisi gibi olmayacak.") diye geçirdim içimden. İhtiyar zihninden geçenleri duymuşçasına; "Merak etme." dedi. "Emaneti aldığında geri gelecek."

Ben ("Ne emaneti!") diye düşünürken ihtiyar başını domino oynayanlara çevirdi. Göz çukurlarının boş olduğunu o an gördüm. Aynı anda kaçmak için ayağa kalktım. Fakat ihtiyar kolumdan tuttuğu gibi yerime oturttu beni. Domino oynayanlar bir bir dışarı çıktılar. Aralarından biri çıkmadan önce bir bardak çay getirdi. Önümüzdeki sehpaye bırakıp, dışarı çıktı. Çıkarken kapıyı kapatmayı da ihmal etmedi. İhtiyarla baş başa kalmış olmamız tedirginliğimin yerini korkuya bırakmasına neden oldu.

"Korkman lüzumsuz yere yoruyor kalbini. Sakinleş ve kulak ver sözlerime." İhtiyarın dediğini yapıp rahatlamaya çalıştım. Çaydan bir yudum aldım. İyi gelmişti. Bir yudum daha aldım ve olacıklara teslim olmaya karar verdim.

Ağır hareketlerle ayağa kalkıp sobanın üzerindeki ağır kapağı kaldırmak için kapağın kulpuna işaret parmağını sarıp yukarı çekti. Yanan sobanın içine ellerini daldırıp korların arasından bir kutu çıkardı. Artık şaşırılmaya bile takatim kalmamıştı.

"Soğusun biraz." dedi kutuyu sehpanın üzerine bırakırken. Zorlukla oturdu sandalyesine. Dizlerini ovuştururken boş göz çukurlarını gözlerime dikti. "Senden gelip alana kadar..." dedi. "Emaneti canın pahasına koruyup, saklayacaksın. Emanet ateşle korunur. Ateşin hiç sönmemesine dikkat edeceksin."

Emanet, saklamak, ateş derken içimdeki kaçma dürtüsünü kontrol edemeyecek hale geldim. Kapıya baktım. Aramızdaki mesafe açılmış gibi geldi. Kahvehaneye ilk girdiğim zaman sobanın yanındaki sandalyeye iki adımda geldiğime yemin edebilirdim ama şimdi kapı git gide uzaklaşıyordu. "Çay!" dedi ihtiyar. "Zararsız bir sakinleştirici koydurdum. Birazdan hareket etmek istemeyeceksin İbrahim." Kapıyla aramdaki mesafeyi ölçmeye çalışmamı anlamasına mı yoksa adımı biliyor oluşuna mı şaşıracağımı bilemedim. Rehberim Musa'ya içimden küfürler savuruyordum ki; ihtiyarın bunu da duyacağını düşünüp küfretmekten vazgeçtim. Musa'yı ben tutmuştum, evet fakat şimdi düşününce onun özellikle karşıma çıktığını anlayabiliyordum.

Baharat çarşısında bir sapık gibi yüzleri ve bedenleri örtülü kadınlara bakıp rüyamdaki sevgilimi ararken iki kişinin sözlü başlayan kavgasının tam ortasında bulmuştum kendimi. Kargaşadan çıkmaya çalışırken bir el kavga edenlerin arasından çekip aldı beni. Hiç tereddüt etmeden takip ettim kurtarıcımı. Çarşının kaosundan koşarak çıktık. Dar ve boş sokaklardan birinde durduk. Adının Musa olduğunu söyledi. Kıvrık, ensesine kadar inen uzun sayılabilecek siyah saçları vardı. Koyu renk gözleri sürmelenmişti. Sakalı düzgünce kesilmişti. Benden dört parmak kadar uzundu.

İki yanı yüksek duvarlarla örülü bir sokaktaydık. Duvarları kimi yerlerinde dikkatli bakınca görebileceğiniz kapılar veya başka bir dar sokak kesiyordu. Kısa bir koşu olmasına karşın dalağım şişmişti. Biraz soluklandıktan sonra teşekkür etmek gelebildi aklıma. "Thank you!" dedim nefesimi kontrol etmeye çalışarak. "Seni çekip almasaydım soyacaklardı." dedi gülerek. "Türkçe biliyorsun." dedim ağzımın açık kaldığını sonradan fark ederek. "Burada herkes Türkçe bilir." dedi etrafına bakınırken. Yeni fark etmiş gibi "Burası!" dedi sonra; "tekin bir sokak değil. Seni otele götürürelim."

Hemen kabul ettim. Bilmediğin bir şehirdeysen kaldığın otel kendini güvende hissettiğin tek yerdir. Otele giderken sohbet ettik. Ona güvenebileceğimi düşündüm ve kapı arayışından ona bahsettim.

İhtiyarın hırıltılı sesi zihnimde canlanan hatıraları üzerine üflenmiş sigara dumanı gibi dağıttı. "Hazır mısın?"

Cevap verecek halim yoktu. İhtiyarın dediği olmuştu. Kıpırdamak bile istemiyordum. Başımı evet anlamında salladım sadece. “Gözünü kapat!” dedi ihtiyar. Dediğini yaptım. “Aç!” dedi sonra daha bir saniye bile geçmemişken. Kahvehanedeki soba, sandalyelerimiz, üzerinde dumanı tüten çayımın olduğu sehpa, ağaçların arasında kapalı bir şekilde duran kahvehanenin kapısı ve ihtiyar dışında her şey yok olmuştu. Bir ormanın içerisindeydik. İhtiyarın göz çukurları doluydu ve masmavi gözleri vardı. Delici bakışları üzerimdeydi. İhtiyarın arkasında kalan çalılıkların arasından iki beyaz güvercin havalandı. Ben onlara bakarken ihtiyar parmağıyla ağaçların arasındaki kapıyı işaret etti parmağıyla. Beraber yürüdük kapıya doğru. “Bu!” dedi ihtiyar; “Seni geçmen için çağırdığımız Kapı.” Koluna elimi uzatmama kalmadan kapı açıldı. Ağaçların arasında bir açıklık ve açıklığın ortasında bağırarak bir adam gördüm. İşte en başta anlattıklarım o anda oldu. Ne olduğunu anlamama yardımcı olsun diye ihtiyara baktım. O ise bakışlarıyla beni kitabenin yanına gönderdi. Yerden önce kitabeyi sonra da kılıcı aldım.

Birdenbire yine kahvehaneye döndük. Sandalyem önümde duruyordu. Bense elimdeki kılıç ve kitabeyle ayakta duruyordum. İhtiyarın göz çukurları yine boşalmıştı. “Emanetçinin işi zordur. Sana yardımlar da gelecek, seni kandırmak isteyenler de olacak. Kimin senin yanında olduğunu, kimin düşmanın olduğunu ancak kalbine sorarak öğrenebilirsin.”

Sonra alevlerin arasından çıkardığı kutuyu açtı sakince. İçinden bir kitap çıkardı. “Enok’un gizli kitabı.” dedi sakın bir sesle.

Kapının açılma sesi dikkatimi dağıttı. Dışarıdaki aydınlığın, içerideki karanlığa işlememesi yüzünden gelenin yüzünü seçemiyordum. Sadece bir silüet bana doğru süzülüyordu ve ben bu bedeni tanıyordum. Geceler boyu rüyama giren kadındı bu. İyice yaklaştığında yüzünü görebildim. Gülümsüyordu. İhtiyara dönüp baktım ne sandalyesi ortadaydı ne de kendisi.

Her şey olup bittikten sonra tekrar ortaya çıkan rehberim Musa’nın ve şimdi artık karım olan güzel Narkiz’in yardımlarıyla çıktım kahvehaneden. Narkiz beni evine götürdü. Daha doğrusu sakladı. Yemeden, içmeden, tek kelime etmeden günler geçirdim. Kılıç ve kitabeden gözlerimi ayıramıyordum. Aylar boyunca Narkiz ve Musa dışında kimseyi görmedim. Bir an önce olanları sindirmeye, anlamaya çalışıyordum ki; bunun nafiye bir çaba olduğunu şimdi anlıyorum. Çünkü ihtiyarın yanan sobanın içinden çıkardığı kutudaki kitap olmasaydı kesinlikle hiçbir şey anlayamazdım. Enok’un sırları kadim bir dilde kaleme alınmıştı. Şifresini çözmem bir hayli zamanımı aldı. Bir savaşçıdan bahsediyordu kitap. Yeryüzü ve gökyüzü birbirinden ayrıldığı sırada çıkmış bir savaşın iki tarafıydı ormanda gördüklerim. Alevden bedenleri, insan gözüne görünmeyen bir türün yeryüzüne hükmetme çabası ve on binlerce yıldır onlara karşı savaş veren kılıç ustalarının hikâyeleri anlatılıyordu. Bir kılıç ustasının kitabenin sırrını çözüp düşmanı öldüreceği kehanet ediliyordu kitapta. İşte bu ölümün ardından gelecek güçlü bir iblisin karşısına çıkacak savaşçıya emanetleri teslim etmek üzere bir emanetçinin seçildiği yazıyordu. Her an büyük savaş başlayabilirdi. İşte o zaman bildiğimiz ne varsa unutacağımız, insan bedeniyle geldiğimiz yeryüzünde büyük acılar yaşayacağımız günler de başlayacaktı. Gözle görülmeyen, elle tutulmayan soyut değerler için yaşar hale gelecekti insan. Savaşın yaklaştığının kanıtı ise çok daha ilginçti. Kapı’nın çevresinde gelişecekti olaylar. Önce burada yaşayanlar birbirlerini öldürmeye başlayacak. Sonra da iblisin hizmetindeki büyük ordular tahakküm kurmak için gelecekti. Bütün bunlar olmaya başladı fakat savaşçı henüz ortada yok.

Emanetleri aldığım sırada olanları sadece ben gördüm sanmıştım. Hiç de düşündüğüm gibi değilmiş. Olayın olduğu sırada havanın bir anlığına kararıp bir ışık huzmesinin inmesi günlerce konuşulan tek konu oldu. Bilim insanları mantıklı bir açıklama yapabilmek için gece gündüz araştırma yapmaya koyuldu. Müslümanlar;

Sur'a 3 kez üflendiğini, bunun bütün dünyanın duyduğunu, artık kıyametin koptuğunu, bu saatten sonra af dilemenin fayda etmeyeceğini, günahkârlar için azabın yakın olduğunu anlatırlarken, Hristiyanlar; Mesih'in karanlığı delerek dünyaya indiğini, artık dünyanın kurtuluşunun yakın olduğunu dindaşlarına müjdeliyordu. Museviler ilginç bir şekilde sessizliklerini korurken, Budistler Buda'nın kehanetlerinin başladığını müjdeliyordu. Birkaç hafta sonra olağanüstü olay unutuldu. Gerçekte ne olduğunu kimse öğrenemedi.

Kılıcın ve kitabenin büyüünden Narkiz sayesinde kurtuldum. Düşünerek kendimi tükettiğim gecelerden birinde uzandığım yatağa gelip; "Seni benim çağırdığımı söyledin." dedi. Yanıma uzandı, dudaklarıyla boynuma bir öpücük kondurdu. "Eğer seni ben çağırdıysam; bana geldin demektir." Çölde susuz kalmış bir yolcu gibi hararetle öptüm dolgun dudaklarını.

Ertesi sabah kılıcı ve kitabeyi gözümün önünden kaldırıp İstanbul'a emanetlerle ve Narkiz'le dönmenin planlarını yapmaya koyuldum. 5 yıldır İstanbul'a dönmenin yolunu arıyorum fakat burada hep söyledikleri gibi "Kapı seni bırakmazsa hiçbir yere gidemezsin." Emaneti sahibine teslim edinceye kadar burada yaşamayı kabullendim. Bu karanlık ve ne olacağını asla kestiremediğim günlerin tek ve en önemli tesellisi Narkiz. Rüyalarımın kadını, sevgili karım Narkiz.

Doktor Stephen Strange bir gün iyileşmesi mümkün olmayan felçli bir adam olan Jonathan Pangborn adındaki bir adamın mucizevi bir şekilde iyileştiğini öğrenir. Jonathan Pangborn'un nasıl iyileştiğini öğrendiğinde Dr. Stephen Strange, Kamar-Taj'a doğru yola koyulur ve orada Kadim Kişi ile tanışır ve macerası başlar. Burada düzeleceğini düşünen Dr. Strange, ileri ki zamanlarda bulunduğumuz dünyadan daha büyümlü bir dünyanın kapısını aralayacağını ve gizemli bir keşif yapacağını bilmez.

Doctor Strange'in bağı bulunduğı grup, evrenin farkında ve bu evrenin koruyuculuğunu üstlenmiş durumda. Doktor Strange'de buranın sadece bir iyileşme merkezi değil, aynı zamanda karanlık güçlere karşı bir savaş cephesi olduğunu çok geçmeden öğrenecektir.

Daha önce işlenmiş olmasına rağmen seyircisine astral seyahat konusunda farklı bir deneyim yaşatan Doktor Strange Marvel'in en başarılı filmlerinden biri olmaya hak kazanıyor. Teknik açıdan çok başarılı olduğu için eğer gerçekten fantastik bir macera izlemek ve görsel anlamda tatmin olmak istiyorsanız, filmi 3D ya da IMAX izleyin.

Evrenin Koruyucusu; Doctor Strange

Nur Yüksel Öztürk

"Hangi yolları seçtiğine dikkat et Strange. Senden daha güçlüler yollarını kaybettiler."

Marvel hayranlarının merakla beklediği Doktor Strange, 2016 yılında vizyona girdi. Bilim kurgu ve fantastik türdür. Scott Derrickson'ın yönetmen koltuğuna oturduğu film, Marvel Comics'in aynı adlı çizgi roman karakterinden uyarlanmıştır. Filmin en başarılı yönü ise görselliğin harika kullanılmasıdır. Görsel ziyafet yaşamak isteyenlerin uğraması gereken bir durak kesinlikle.

Sherlock karakteriyle gönüllerimizi çalan Benedict Cumberbatch başrol oyuncusu olarak burada bizi selamlıyor. Aynı zamanda Chiwetel Ejiofor, Rachel McAdams, Mads Mikkelsen ve Tilda Swinton gibi güçlü bir oyuncu kadrosuna sahip.

Egolu ve bencil bir doktordan dünyayı önemsemeye başlayan bir süper kahramana dönüşme sürecini başarıyla canlandıran Cumberbatch, filmin mizahi yönünü de neredeyse tek başına taşıyor. Bu film Marvel'in önceki gerçekliğine karşı koyarak büyümlü bir evrenin kapısını bize aralıyor.

Başarılı bir beyin cerrahi olan Stephen Strange bir gece çok ciddi kaza geçirir ve artık ellerini kullanamaz hale gelir. Aslında hikayesi tam bu noktada başlıyor diyebiliriz. Büyük bir kayıp yaşadığı bu süreci iyileştirmek için bir dizi ameliyat geçirse de ilerleme kaydedemez.

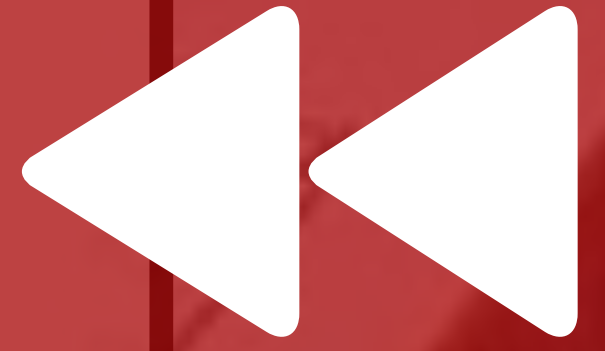

MÄIKÖRÖ

Ömer Kaya Düş Mikro Öykü

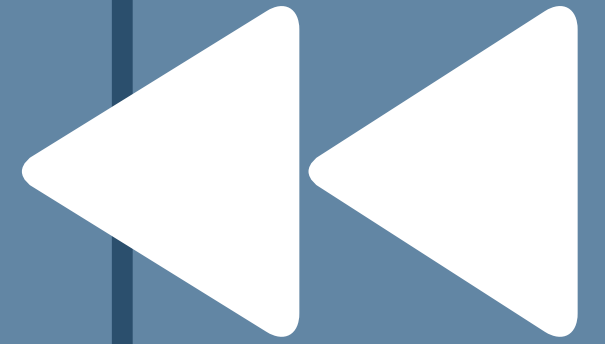

Üç lisan bilirdi. Beş ülkede gezdi.
Üç renk giyerdi. Beş parçalı takımlarını terziler dikti.
Üç tür peynir sofrasında muhakkak... Beş öğün; az, sık yerdi.
Üç kızdı, sultanları... Ne severdi. Beş kadını da apansız terk etti.
Üç katı yeterdi hani. Beş geniş odalı her biri.
Üç sultana üleştirdi. Beş para etmedi.
Üç aylığı hatırlayıp bağışladı. Beş akli noksan ihtiyarla kalakaldı.
Üç ahbabı geçerken uğradı. Beş hatırası canlanmadı.
Üç kişi bulundu cenazede. Beş şişkin zarftaki siyah-beyaz günlerine bakan eskici "Bu kimdi..." derken derin merak içindeydi.

Hicret Birik Körebe

Mükemmel bir döngü ile denizin altın oranına ulaşmıştı. Kendi yaptığı girdabın içinde ayakları yere değiyor mu diye çırpındı. Sahilde insanlar körebe oynuyorlardı. Hepsi ebelenmiş olmalıydı. Kapının zili çaldı. Elinde şeffaf poşetlere konulmuş portakal ve mandalinalarla babası içeri girdi. Gözleri bir bezle sımsıkı bağlanmıştı..

Aynur Türk

Fincancı Katırlarını Ürkütmeyelim

Aktarma işlemi bir türlü bitemedi, aksaklık var. Yüzyıllar önce aktarma işi katırlar üzerindeki kitaplarda başlamıştı.

Gözleri gözlerime kilitlendiği anda aktarma işi başladı ve tüm dünyanın ülkelerindeki kitapları görmeye başladım. Şaşırdım, bizim kitaplarımız sizin uzay boşluğunuzda kurduğunuz evreninizde ne arıyor?

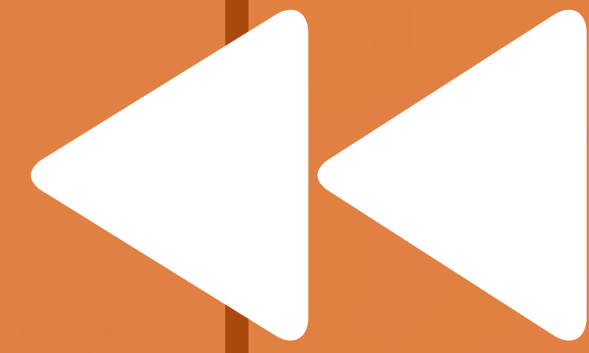
Kütüphanelerimiz, yanmadan önceki kitaplarımız, toplatılan, saklanan, gömülenler hepsi oradaydı. Sonsuzluk yaratılmıştı da eksik bir şey vardı? Neydi, neydi, derken buluvermiştim; duygu, yaratma, değiştirme, dönüştürme, şimdiki zamanda geçmiş yaratma kaygısı. Gerçek değillerdi ki. Gerçek olmak için geçmiş oluşturma kaygıları vardı. Aktarıyorlardı kendilerine geçmiş yaratmak için. Geçmiş olursa gerçeklikleri tanımlanacak ve başka zamanlara aktarılacaklar dertleri buydu. Kitaplar zamanın bir adım sonrasını söylediğini biliyorlardı. En iyisi, fincancı katırlarını ürkütmeyelim.

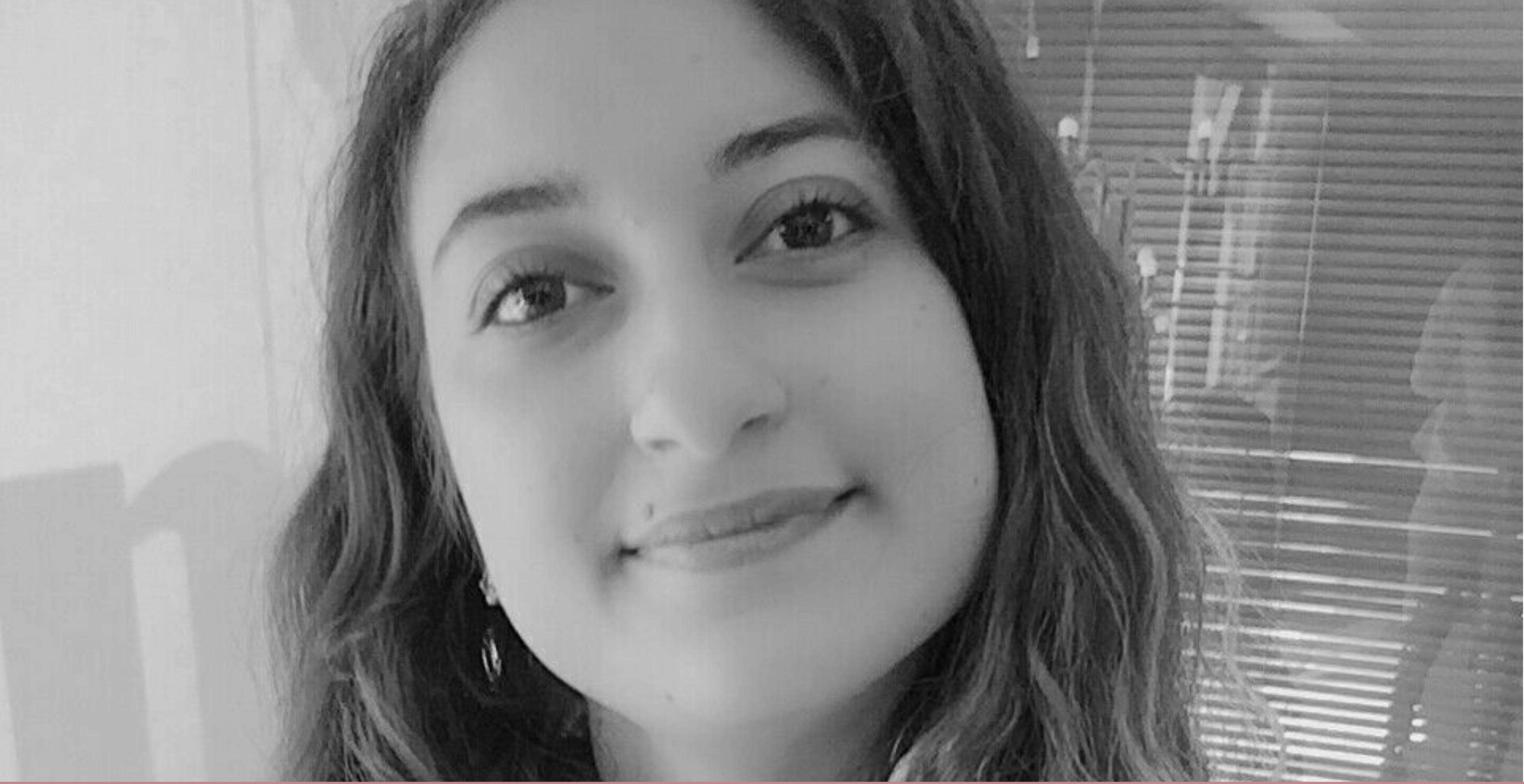
Bariş Bozdağlı

Ratlantı

Ne yapıyorsun burada?
Bu soruyu cevaplamalı mıyım?Diye geçirdi içinden.
Sana diyorum. Nerede oturuyorsunuz, annen
nerede?
Kaçmalıyım. Evet.
Kardeşin...?
Kaçarken en az üç defa arkama baktım.
Gittikçe küölüyordu eski babam.

Zeyno

Büşra Canbaz

Biliyor musun Zeyno? Ben küçükken hiç bisiklete binmedim. Bir bisiklet istedim babamdan, kırmızı dört tekerlekli. "Tamam..." dedi. "Bakarız..." dedi. Sonra almadı. Ben de binmedim. Buna üzülme. Nasılsa öleceğim.

Küçüklüğe dair en ufak bir hatıra kırıntısı yok zihnimde Zeyno. Bir anamın pamuk elleri var zihnimde. Ne bayram sabahları, ne bayramlıklarım, ne oyunlarım, ne arkadaşlarım, ne ilk alınan kitabım, öğretmenim, okulum hiçbir şey yok aklımda. Ben küçükken diye başlayan hiçbir anımı paylaşamadım seninle. Affet beni. Ama üzülme bana da. Nasıl olsa öleceğim.

Sana ilk aşkı anlatmak yakışmazdı elbette. Ama onu sana bile anlatmak istedim. O olmasaydı sevmeyi öğrenemeyecektim. Şu hayatta yaptığım en iyi şeyi -yani sevmeyi- o işledi ruhuma. O dikti kanatlarıma evcimenliğimi. Seni de çok sevdim Zeyno. Her şeyden çok sevdim. Bu satırları sen yanı başımda uyurken yazıyorum ama sen ben ölünce oku Zeyno. Benim içinde ağlama. Akmasın o bal gözlerinden benim için yaşlar. Bükülmesin o kırmızıya adını veren dudakların. Her şey geçecek ama ben öleceğim.

Kitaplarımı, yazılarımı, kıyafetlerimi biraz tut evimizde. En sevdiğimiz tütsüden yak odamızda. Biraz daha yaşat beni bu evde. Ne zaman ki varlığım sana acı veriyor o zaman vazgeç benden. Kalbindeki kırk mumun kırkını birden üfle ve ilk olarak kitaplarımdan başla vazgeçmeye. Ansızın uğramadan ölüm bana, ben hazırlandım ölüme Zeyno. Kitaplarımın üstüne kime verileceklerini tek tek ellerimle yazdım. Biraz uğraşacaksın ulaştırırken sahiplerine fakat geçmişimle bir kez daha tanışacaksın. Bir kez daha âşık olacaksın bana. Kanayan yaralarımı gördükçe keşkeler dökülecek dudaklarından ama sen beni hep iyi kilerle hatırla.

Senden bir dileğim daha var Zeyno. Kitaplarımı verdikten sonra insanlara, yüz ifadelerini yeni aldığımız fotoğraf makinesi ile bir bir çek olur mu? Onların hayatına yaptığım son dokunuşları merak ediyorum. Şaşıracaklarını biliyorum hatta üzüleceklerini de belki pişman bile olurlar. Onlar da belki beni bu kadar üzme istemezlerdi. Neyse. Zaten öleceğim Zeyno ...

Kıyafetlerimi verecek birilerini sen bulursun. Bu zamana kadar zaten hep sen dağıttın eskilerimi. Kimsesizlere kimse olmak isterdin hep. Ben gittiğimde ise hiç kimsesiz kalmayacaksın.

Yazılarım ise sende kalsın Zeyno. İçindekilerin çoğu zaten sana ait. Şimdiye kadar okumadıkların bile var içinde. Okudukça seni ne kadar çok sevdiğimi hatırla. Hatta sen en iyisi mi beni unut ama seni nasıl sevdiğimi unutma. Beni unut dediklerim zaten beni hiç hatırlamadı. Ama senin bir farkın olsun Zeyno. Benim için üzülme. Ben zaten öleceğim.

Daha yolun çok başındayım fakat yolun sonuna da geldim sanırım Zeyno. Ölmeden yapılacaklar listesinde en başta mutlu olmak, çok mutlu olmak diyordu. Yanına koskoca bir artı attım. Mutluluğumun mimarına seni yazdım Zeyno. Az zamanda tarifsiz hisler yaşattıran seni...

İkinci sırada karşılıksız bir şeyler yapmak diyordu ve ben yine seni sevdim. Karşılık beklemeden. Bir yetimin başını okşadım ve bir köpeğe su verdim bir akşamüstü henüz sen hayatımda yokken. Ben o zamanda iyi biriydim Zeyno. Hiç kalbini kırmadım birinin bile bile. Hiç haksızlık yapmadım kimseye göz göre göre. Ama en çok kendime haksızlık yaptım. Kendi hakkımın en çok kendimden alacağı var. Çok üzdüm kendimi, çok akıttım yaşlarımı bir hiç uğruna. Çok yaralar açtım kendimde ve hiçbiri kapanmadı üstelik. Çok kez okşandı başım merhametle ve herkes geçecek dedi ama hiçbir şey geçmedi Zeyno.

Saat ötüyor. Tik tak tik tak. Zaman işliyor ruhuma. Sabah ezanı okunuyor odamıza. "Esselatu hayrun minen nevn" diyor müezzin. "Namaz uykudan daha hayırlıdır." Kalkıyorum abdest alıyorum. Yıkadıkça kollarımı çileler damlıyor dirseklerimden. Bir ferahlık doğuyor gönlüme. Sonra aklıma öleceğim geliyor. Yeniden bağlıyorum karaları. Alnım seccadeyle buluşuyor ve sen hala uyuyorsun. Ellerim semaya dönük dualar diziliyor dilimin ucuna ve yol oluyor geçmişime. Bakıyorum sana ve baktıkça bakasım geliyor. Hiçbir şeyden habersiz devam ediyorsun yaşamına. Zaman işliyor bize. Zamana gücenme Zeyno beni senden aldı diye. Elbet buluşacağız günün birinde...

Bu yazıyı yazmaya başladığımda saat biri gösteriyordu şimdi ise güneş doğmuş Zeyno. Her şey geçecek demişlerdi geçen tek şeyin zaman olduğunu bile bile. Zaman kalbimi kararttı, zaman ruhumu yaşlandırdı. Zaman bahçelerimi kuruttu. Yapraklarımı döktü. Bedenimi tuttu. Benim için üzme o tatlı canını Zeyno. Ölüm çöküyor bedenime. Hissediyorum...

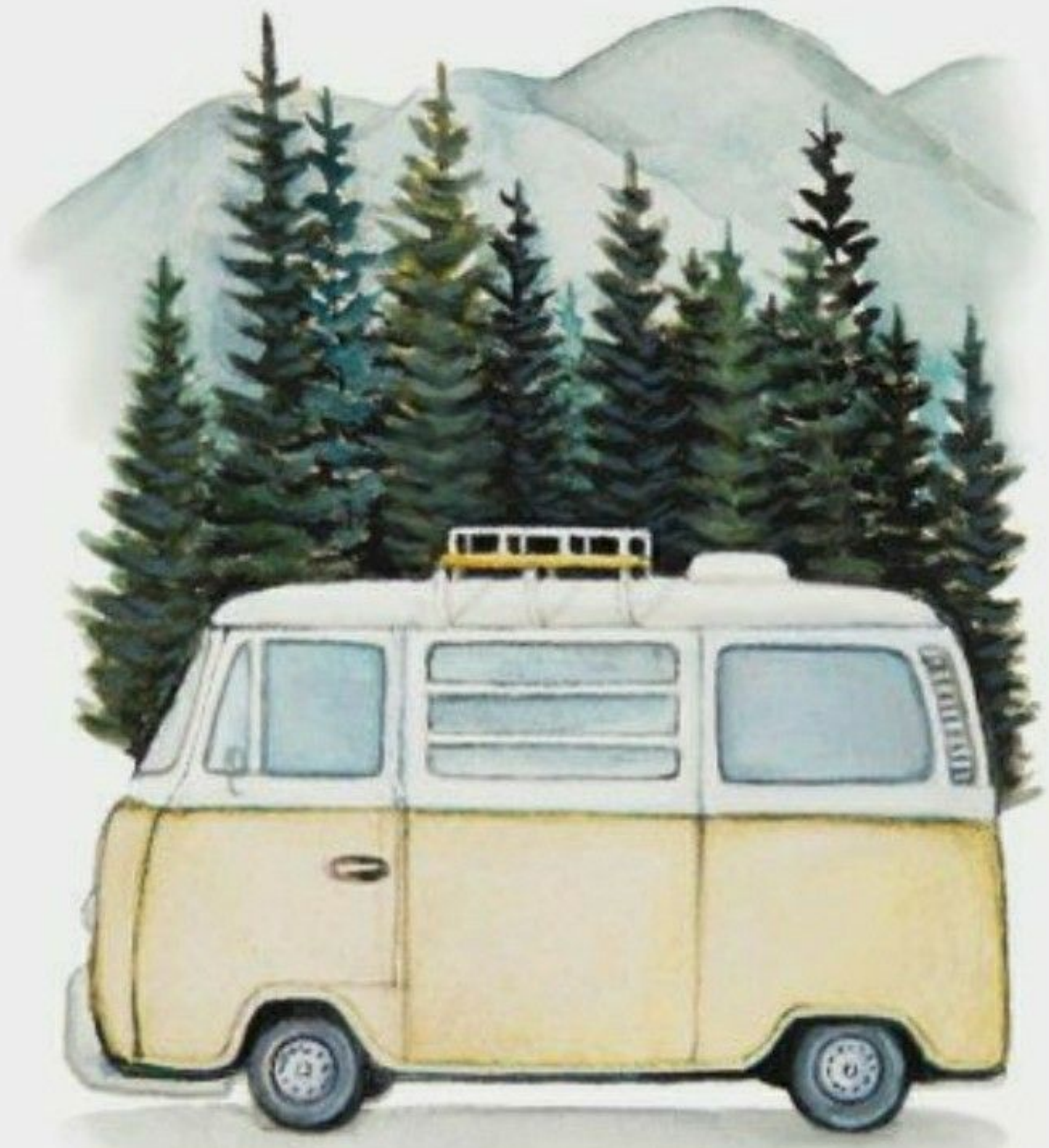
Merve Vatansever
Çıkmaz

Bir yaz gecesi rüzgârda uçuşan tül kalbim. Avuçlarımın arasından kaybolan satırlarımı topluyorum. Yıldızlı gecelerde doldurduğum düşlerimi boşaltma zamanı gelmiş fark edememişim. Ne yazık, hayat yine karşımda kollarını bağlamış. Suskun bir çocuk gibi bakıyor gözlerime. Eksik, fazla sıralanmış önüme her şey. Bu kez seçme şansım var mı bilmiyorum. Ben ki mağrur bir güneş gibi parıldardım çoğu kez kaderin önünde. Şimdi değişen ben miyim yoksa o mu?

Günlük heveslerimizin sürüklediği yoldan sürerken adımlarımı sessizce, pamukların arasına sarıp büyüttüğüm umutlarımı incitmemem gerektiğinin farkındayım. Farklı bedenlere örselediğim kalbim pas tutmuş yaşlı bir saat. Salonda yıllardır aynı köşede duran ama varlığı bile unutulmuş. Keşke diyorum o saate her gözüm değdiğinde. Oysa en sevmediğim bu kelimeyi kullanmak acı vermiştir bana, tıpkı her batan güneşin ardında bıraktığı sisli kızılık gibi.

Şimdi verilecek o görkemli kararlar eşğinde sarpa saran yaşanmışlıklara veda etme zamanı. İçimde kopan çığlıklara tıkadığım kulaklarım ne zaman bu kadar düşman oldular bana? Kavgalarım arasına bunu da ekliyorum diğer tüm barışamadıklarımınla beraber. Ve gitme vakti geldiyse elde kalanlarla ilk toparlanan bendim zaten yola revan olduğumdan beri.

Özlem Uçak
Otobüs

Gölün dibindeyim. Nefesimi tuttum. Hep orada yaşıyorum sanki. Yüzgeçlerimin çıktığını, kısa, hızlı, ıslak nefeslerde küçük bir balık endamıyla guluk guluk sesler çıkararak yüzdüğümü... Senin bacaklarına sürtünüyorum, arasına, içine. Ben balığım da sen insansın. Gıdıklıyorum seni. İncecik sarı tüylerin kalkıp iniyor, soğuk ve gergin tenimde. Gıdıklanıyorum. Beni yakalamaya çalışıyorsun ellerinle. Tutamaz, küçükler. Bir balık kahkahası kopuyor. Küçük baloncukların, yatmadığımız yatağın pürüzsüz çarşafı kadar soğuk ve ölgün gölün yüzeyinde dans eder dalgası. Başka çıt yok. Gökten göle düşen yıldızların iç çekerek söyleyişleri geliyor kulağıma. Deniz tuzundan dudakların bende. Dün gecenin göl ıslaklığında nemli hâlâ bedenim. Hep böyle kalsam her daim.

Yan koltuğa oturan genç adam ona gülümsediğimi sandı. “İyi yolculuklar abi, yolculuk nereye?”

“Hiçliğe, boşluğa. Hiçlikteki o boşluğa yerleşmeye...”

Bu son yolculuğum, bir daha gitmeyeceğim, artık hiç gelemeyeceğimden.

Git, bekleme... Elimin beş parmağı kalktı, gitme kal dercesine, o konuştu böyle. İçim ayrı dışım ayrı. Ah be göl! Dışı kara içi yeşil, gördüm. Seni. Gitmezsen, olacaklardan sorumlu değilim bu andan sonra. Yıldızların altındaki o parıldayan göl boynumu geçti. Sen aşağıda, camdan kırılğan ve pürüzsüz bir vücut gibi bekledikçe ben derine yüzme için açıyorum yüzgeçlerimi. Bir cesaret, sana doğru...

Yıldıray Karasu
Süreyya

Her gün mutsuz uyanıp işe giden insanlar topluluğu yaşar bizim mahallede. Sokakları dar ve boğuktur. Sabah ezanından önce çıkılır yola. Henüz ne bok yemeye son verdiklerini bilmediğim yaz saati uygulamasından dolayı hava aydınlanmamış oluyor. Zaten saat 06:30'da seni görmemin imkânı yok. Bu yüzden karşılaşmamızı ileriki saatlere bırakıyorum: Seni görmedim.

Servise ulaşmak için komşumuzun arabasını kullanıyorum. Aslında arabaya binmeden evvel sigara yakmak istiyorum fakat kokar diye korkup elim cebime gitmiyor. Tutuyorum kendimi. Bu sebeple yaklaşık beş dakika süren yolculuğumuz esnasında üç beş kelam edebiliyoruz.

İyi adamdır Halit abi, temiz adamdır vesselam. İçimden ona senden bahsetmek geliyor, biraz zorlansam da geçiştiriyorum: Seni bekledim.

Nihayet servisi bekleme yerine ulaştığımda yakıyorum sigarayı. Yine aynı korkudan olsa gerek hızlı hızlı içip yarısında atıyorum. Bir dakika sonrasında servis geliyor. İki kadın iki erkek olarak biniyoruz genelde servise. Ben şoförün yanına oturuyorum. Gözlerimi açmakta zorlanmama rağmen ve sanki serviste başka kimse yokmuş gibi, ki genelde binerken ne kadar kalabalık olup olmadığına bakarım, bugün de servisin arka kısmında uyuyan insan sayısının fazla olduğunu görüyorum fakat on metre karelik alanda on kişi olmamıza rağmen, sen yoksun diye Süreyya yalnız hissediyorum: Seni anımsadım.

Her seferinde olduğu gibi gene tam köprüyü geçtikten sonra uyuyabiliyorum. Çünkü şoför abimiz haber meraklısı. Radyonun sesini de haddinden fazla açıyor. Ve ben uyuyamıyorum Süreyya. Tüm bunların üstüne şoföre de kapat şunu diyemiyorum. Ben çekingenim Süreyya, bunu sen bilmiyorsun. Uyku sersemi servisten indiğimde düşecek gibi oluyorum lakin beni tutmuyorsun. Aşağılayıcı gözlerle bakıyorsun bana: Senden korktum.

Pastaneye girip çay istediğimde ve ne yiyeceğime karar veremediğimde biliyorum ki bana kızılıyorsun. Ve bana kızman bile belleğimi canlı tutmuyor, yalnızlığımı öyle çok hissediyorum ki, açlık hissini sıfıra indiriyorum. Genelde pastanede sırtımı duvar yönüne verip insanları ve senin gelişini beklemek istiyorum. Çay geliyor, su böreği geliyor ama sen gelmiyorsun Süreyya: Sana öfkelenmişim.

Kulaklığı takıp ayrılıyorum pastaneden. Sigaramı yakıyorum. Mutlu ediyor beni bir an. İnsan trafiği o kadar yoğun ki, seni seçebilmem neredeyse olanaksız. Şimdi seyyar simitçinin önünden geçiyorum. Yürüyeceğim yol en fazla yüz metre. Yüz metre süresince iki düzüne insanla çarpışmam işten bile değil. Ama sana çarpmam bugüne yazılmadı sanırım. Zira etrafta görünmüyorsun. İş hanına yaklaştığımda umudumu yitiriyorum, derken güvenlikleri geçiyorum bahçe girişinde bekleyen. İçeri girmeme çok az kaldı. Kafamı çeviriyorum ve bu hareketi neden yaptığıma dair hiçbir fikrim yok. Elli metre ileriden bana el sallıyorsun ya da bir başkasına, olsun: Seni gördüm.

Ofise çıkıyorum. Bir beyaz yakalıdan şair mi olurmuş? Ya kendimi beyaz yakalı addetmiyorum ya da şair değilim. Ama şiir yazıyorum? Bazen de seni yazıyorum. Gerçi seni neden yazıyorum anımsamaya çalışıyorum. Sanırım bir kitap ismiydin sen. Şair ismi olamazsın. Dur bir dakika olabilirsin de. Nedense tam anımsayamıyorum. Sonra aklıma Cemal Süreya geliyor, Allah'tan o soyadındaki y harflerinden birini iddiada kaybetti ve erkek. Tüm bunları düşünürken bilgisayarın açılmasını bekliyorum. Arama motorunda arıyorum sonra seni. Ve karşıma bir şair daha çıkıyor, üstelik kadın. Dikkatlice yakınlaştırıyorum ama ona benzemiyorsun: Seni tanıdım.

Muhasipliğe başlarken bir fısıltı duyuyorum. Evet, bu Kazım abinin sesi. Sessizce gürüldüyor: Matematik bilmeyen şiir yazamaz! Gülümsüyorum. Arkadaşlarım bana bakıyor. Sonra bir fısıltı daha duyuyorum, sanırım sensin ya da bir başkası fark etmez: Halâ şair olma şansın var!

Üçüncü fısıltıyı duymadan müdür çağırıyor, koşuyorum yanına ve bana gülümsüyor. Elime bir kaç fatura tutuşturuyor. Asıl mesele gülümsemesi. Faturaları beynim almıyor ama ellerim giriyor. Öğlene doğru dikkatle duymaya çalıştığım üçüncü fısıltının gürültüsü kulaklarımı zorlamaya başlıyor; beni bekle: Seni duydum.

Yemeğe giderken kafamda Süreyya ve İbrahim sesleri. Sürekli Süreyya'nın y'lerini sayıyorum. Sonra beynimin içinde durmak bilmeden dolaşan İbrahim. Bu da elbette Kazım abinin işi. Aslında daha çok Asaf'ın dizeleri: İbrahim, gönlümü put sanıp da kıran kim? Tekrarlıyorum sürekli ve kaşık elimden düşüyor. Arkadaşlarım bana gülüyor, ben de onlara gülümsüyorum. Kafamda Süreyya ve İbrahim. Hatta Asaf ve Kazım abi. Ne yapacağımı bilmiyorum. Zaten herkes ayaklanmaya başlıyor, sanırım kalkıyoruz. Sarılıyorum tepsiye ve yürümeye başlıyorum. İbrahim-Süreyya, Süreyya-İbrahim, İbrahim-Süreyya. Sonra yine Asaf ve Kazım abi. Şimdilik Kazım ile Asaf'ı unutmaliyim. Tepsi bırakma noktasına geliyoruz. Arkadaşlarım çoktan bırakmış beni bekliyorlar. Yemekhanenin otomatik kapısında karşılaşıyoruz sanki ya da ben öyle sanıyorum. Olsun sanmak da çoğu zaman umut etmenin içerisinde yer alır. Kafamı çeviriyorum ve arkandan bakıyorum: Seni bildim.

Kahve içmeye çıkıyoruz. Elimde sigara saf saf seni düşünüyorum. Yanımda arkadaşlar, yanımda insanlar. Tuhaf tuhaf bana bakıyorlar. Oysa ben, seni bulmanın eşliğinde takılı kalıyorum: Senden yakındım.

Hafif karanlık çöküyor. Mesainin bitmesine yarım saat var. Hüzünlü bir eve gidiş yolculuğu beni bekliyor. Muhasipliği bırakıp şair ceketimi giyiyorum. Servise doğru ilerliyorum. Karşıya geçerken yine bana bakıyorsun ve uzaklaşıyorsun. Konuşamıyorum, sesim çıkmıyor. Tam refüjün üzerindeyim. Atlasam kıyamet kopacak ve kaybolacaksın. Ama duruyorum ve gitmeni izliyorum: Sana yalvardım.

Şoför bu sefer radyoyu açmıyor. Ve ben omuzlarıma yüklenen mutsuzlukla uykuya dalıyorum: Seni bitirdim.(kısa bir anlığına da olsa)

Eve gelip yazı masasının başına oturuyorum: Seni yazdım.

Kendime gelebilmek için kendimle beraber şairliği de su altında bırakıyorum: Seni yıkadım.

Abim senin kim olduğunu ve kim bilir ne haltlar yediğini düşünüyor: Seni akladım.

Adını düşünüyorum Süreyya, kendi adımdaki iki y harfini çıkarıp sana ekliyorum: Seni sevdim.(galiba)

